

Náš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETNIK XIV./ŠTEVILKA 23

CELOVEC, DNE 4. JUNIJA 1964

CENA 2.— SILINGA

Včeraj — danes — jutri

Misli ob stoletnici prve koroške železnice

Leta 1864. konec majnika, je prvič so-pihal vlak s parno lokomotivo z Dunaja preko Maribora v Celovec in odtod v Beljak. Dežela se je minule dni spominjala te znamenite stoletnice s čednimi proslavami, govori in članki. Naj bi torej še naš list ob pomembnem jubileju pogledal nazaj in še nekoliko naprej.

1864

Cudno so se razburili v igredi leta 1862 Velikovčani, ko so čuli, da namerava država graditi železnico Maribor—Velikovec —Trst. Preko Labuda bi se le-ta dotaknila Rude in mimo Grebinja dosegla Velikovec in od tam šla v smeri proti Tinjam. Meščani velikovskega mesta so priredili demonstracije in odločno zavračali novotarijo, ki bi osmradila celo Podjuno, ogrožala ljudi in preganjala divjačino. In so uspeli — železniški tir se je pomaknil bolj proti jugu, Velikovec pa je ostal brez železnice kot vdova brez moža. — To je bilo pred sto leti. Tedaj so gledali Podjunčani s strašnim spoštovanjem na meščane in pikelhavbe žendarmov c. k. monarhije, sami zase pa živeli sila preprosto življenje. Garali so z rokami od petelinjega krika v jutru do poznega mraka. Premožnejšim so pomagali konji za plugom ali pred gepljem, ubožnejši so vpregli govedo ali pa si pomagali z motiko in samotežo. Gospodije so se mučile v črnih kuhinjah in zatohlih hlevih, otroški drobiž pa se je s kurami in ostalo perutni-no podil po dvoriščih in vaških prostorih. V Celovec so z vprego odhajali na predvečer, pri peš hoji pa dni niti niso več šteli. Lesičjak je bil s 60 leti že starček, povprečna starost ljudi prej je bila okoli petdeset let. Od sto je bilo 40 premožnejših gruntarjev, 40 revnejših kajžlarjev in bajtarjev, 20 pa revežev, ki so živeli iz rok v usta. — Saj niso slutili tedanji ljudje, kaj prihaja med nje z lukamatijo! Sprejemali so ga kot nevarno novotarijo z večjim ali manjšim nezaupanjem. Vedno korajžnejše so se ga posluževali in to dotlej, da sta jih zajela mesto in civilizacija.

1964

Velikovčani so sicer še vedno brez železnice, pa so zato tem bolj veseli dobro asfaltirane ceste in avto-prometa, ki drda mimo njihovega mesta. Dolina se je v pitem stoletju spremenila, da je pradedje ne bi več spoznali. Od Tinj do Kazaz se razteza podjunsko jezero in dobavlja deželi bogate energije, od Sinče vesi puha že sedemdeset let namesto Miklavčevega fialkerja Viktorja podjunski „fikej“ v Železno Kaplo, iz Labuda si utira železna cesta pot preko Žvabeka in dosega Pliberk. Vasi preprežajo široke bele ceste, na katerih se poskušajo tudi domači „pekavejenci“ in koder glasno drdrajo domači traktorji na voznji na polje ali v gozd. Kako zelo se je spremenilo lice domačega življenja! Roke je nadomestil stroj. Pridni električni motorček žene mlatilnice in rezalnice, cirkularke in sesalke, čudoviti električni tok kuha in peče, brije in brusi, lika in sesa. V vsaki vasi je trgovina in v njej ves čudež moderne civilizacije od vžigalic pa do televizijskega aparata, podjetni Lomški, Rutarji, Sienčniki in Brezniki pa mobilizirajo zadnje kotičke nekoč tako tihe doline med Svinjo in Peco in jo povezujejo v tokove modernega življenja. Nikjer ni več nepismenih, povsod sta časopis in knjiga na polici ter radio v kotičku pa — davčni odlok v očetovi miznici. Gospodinja kraljuje v svetli kuhinji, krave ji molze moderni molznik, mleko ji pobira mestna mlekarna. Sicer je polpraznikov manj, Šentanino in Šentflorijanovo se še ohranjata od nekdanjih 60 polpraznikov,

Ponosni na delo naše mladine

Akademija Slovenske gimnazije — doživetje

Vsakoletna zaključna prireditev slovenske gimnazije je prešla v tradicijo. Lansko leto je odslovila šola svoje prve maturante. Temu dogodku primerna je bila še prav posebej lepo pripravljena akademija. Mislili smo tedaj, da ni več mogoče izboljšati programa, tako pester po sestavi in tako dovršeno podan je bil celoten spored. A glej, prav letošnja zaključna prireditev je pokazala, kako se da program vedno spet popestriti ter na razne načine doseči viške v okviru akademije, ki jih po številnih prireditvah slovenske gimnazije nihče ni smel več pričakovati.

Da je bila tudi nedeljska akademija izreden kulturni dogodek v deželi, je v prvi vrsti zasluga g. dr. Franceta Cigana, ki z železno vztrajnostjo in neupogljivo voljo ustvarja iz leta v leto nove čudeže. Telovadni del programa, ki ga je pripravil g. prof. Milan Kupper ter zborna recitacija, ki jo je naštudiral g. prof. Janko Messner in slovenski narodni plesi so dali prireditvi poseben značaj. Zato je govoril dipl. trg. Janko Urank kot predstavnik udruženja staršev vsem iz srca, ko je ob koncu prireditve k izrednemu uspehu izrekel besede priznanja in zahvale g. ravnatelju dr. Jošku Tischlerju ter celotnemu profesorskemu zboru.

In sedaj k sporedu samemu. Nedeljski prireditvi je prisostvovala vrsta gostov. Ravnatelj slovenske gimnazije, višji študijski svetnik dr. Joško Tischler je pozdravil med navzočimi predsednika koroškega deželnega šolskega sveta in zastopnika deželnega glavarja Josefa Guttenbrunnerja; referenta kulturnega oddelka koroške deželne vlade dvornega svetnika dr. Rudana; generalnega konzula Jugoslavije Franca Pirkoviča s soprogo; regensa celovskega bo-

goslovja in zastopnika krškega škofa msgr. dr. Illwitzerja; dvornega svetnika Pabsta; nadzornika slovenske gimnazije dr. Valentina Inzka ter strokovnega nadzornika za glasbo na koroških in štajerskih srednjih šolah dr. Karla Schmidta.

Prav posebno prisrčen pozdrav pa je veljal lanskoletnim prvim maturantom gimnazije, ki so skoraj polnoštevilno prišli na akademijo in s tem dokazali, da so tudi preko mature ostali povezani z zavodom.

Pevci in pevke slovenske gimnazije - „mešani zbor“

Foto: Domajnko

zato je delo ob stroju in modernem orodju lažje, življenje pa prijetnejše in daljše. Gospodar se postopno privaja najmodernejšemu orodju — svinčniku — in skuša svoje gospodarstvo uravnovesiti s tržnimi prilikami, da z dohodki krije svoje rastoče stroške. Dolina je bogatejša, prijetnejša in po številu znatno večja.

2064

Kdo si upa prerokovati? Tehnična revolucija se bo nadaljevala. Po elektriki bomo dobili atomske motorje in motorčke in jih morda spravljali kar v svojih žepih. Moderne neonske svetilke bodo razsvetljevale vso dolino v zadnji njen kot in spreminjale noči v dneve. Stroj bo odrinil še zadnje delovne roke in bo gospodarja povišal v inženirja, agronoma in veterinarja. Stanovanja bodo še udobnejša, kopalnice ne več redkost in vaški esprenci moderne gostilne, frižerji po vaseh, bencinski tanki na močno frekventiranih cestah, v zraku pa brnenje letal, s katerimi se bodo prevažali z Bele in Plaznice na velikovski ali celovski trg. Jezera bodo obdajali moderni hoteli in vabili tujce, Dobrla ves se bo preimenovala v Dobro mesto. V gospodarstvu se homo

še bolj specializirali, v ospredju bo moderna živinoreja, mlekarstvo in perutninarstvo pa racionalno gozdarstvo. Manj bo zaposlenec v kmetijstvu, a več donosa, več bo modernih rokodelcev in uslužnostnih obrtnikov in nastavlencev. Vsi bomo zavarovani proti vsemu — proti boleznim, starosti, pohabljenosti, smrti, škodam in nesrečam. Moderna vas bo vas številnih slojev, vsaka bo imela svoje nogometno igrišče in vsaka večja kino, vsak dom pa svojo barvno televizijo. Na Obir in Peco se bomo vozili z liftom in smučmi, ob dolgočasnem nedeljskem popoldnevu pa bomo odleteli kam na Dunaj ali v Zagreb.

?

Nekoč smo molili v litanijah: Treska in hudega vremena — kuge, lakote in vojske, reši nas, o Gospod! Preostane torej prošnja: Vojske reši nas, o Gospod, pa naše kratkovidne prevzetnosti ob materialni blaginji in naše še bolj kratkovidne uživaželjnosti ob telesnih dobrinah spričo rastoče duševne in duhovne lakote ter smrti! Sicer bi bilo za nas in naše potomce boljše, če ne bi prisopihal lukamatija med nas pred sto leti.

dro.

Nedeljo za nedeljo so se mizale po naših krajih kulturne prireditve. Začelo se je s „Praznikom koroških Slovencev“ v St. Rupertu, proti koncu aprila. Tam so se zbrali naši ljudje, da proslavijo najstarejši in najbolj zaslužni učni in vzgojni zavod naše Koroške, zavod naših požrtvovalnih šolskih sester, pod katerih večšim vodstvom se šola in vzgaja naša dekliška mladina.

Takoj naslednjo nedeljo smo hiteli na proslavo v St. Jakob, t. j. na zaključno prireditev kmetijsko-gospodinjstva tečaja v St. Petru pri St. Jakobu v Rožu.

Na materinsko nedeljo je bil v Celovcu v Domu glasbe koncert „Narodna pesem o Mariji“, skupnih zborov pevskih društev iz Obirskega in Zelinj. Tu smo imeli priložnost občudovati odličnega pevovodjo, ki si je ustvaril z železno voljo pravi komorni zbor.

Predzadnjo nedeljo je bil „Katoliški dan mladine v St. Janžu, kjer je mladina prisegala Kristusu. Dan pa je ona zaključila z lepo mladinsko prireditvijo.

No, in minulo nedeljo je bila naša najlepša prireditev, pravzaprav krona vseh proslav, elitna akademija slovenske gimnazije v Celovcu, ki se je rodila ob ogromnem, požrtvovalnem in trudapolnem delu učiteljev in gojencev te šole.

Velika dvorana Delavske zbornice v Celovcu je bila 31. maja nabito polna rojakov, ki so prihiteli iz vseh treh dolin: Podjune, Roža in Zilje, da vidijo, kaj jim bo nudila naša mladina lepega. Saj je postala vsakoletna zaključna akademija tega zavoda res prava narodna manifestacija, ki zmemor združuje v ljubezni do naše mladine vse, ki jim je pri srcu lepota slovenske besede in pesmi.

Letos zaključuje ta šola svoj sedemletni obstoj, ki je postala že splošno priznana in si je s svojim delom pridobila ugled, ki že prekaša najožji delokrog. To naj ji bo v bodrilo, da lahko z zaupanjem gleda v bodočnost.

Z radostjo je bilo napolnjeno srce slehernega našega rojaka, ko je mogel z odra videti in slišati morda svojega sinčka ali hčerkico, drugi pa so zopet z nestrpnostjo pričakovali, kaj jim bodo podali gojenci in gojenke na tej akademiji.

Če si vrgel samo bežen pogled po vrstah občinstva v dvorani, ti je lice zažarelo v veselju na slavnostno nastrojenje in razpoloženje občinstva.

(Dalje na 4. strani)

OBJAVA

Na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti prvi dan velikih počitnic, to je 11. julija, ob 8. uri.

Učenec mora predložiti letno spričevalo, katero bo dobil na svoji šoli 10. julija.

Prijave naj bodo izvedene do 1. julija. Potrebni so:

1. rojstni list;
2. dokaz avstrijskega državljanstva;
3. uspešno končana 4. šolska stopnja.

Šola, katero učenec sedaj obiskuje, pošlje popis učenca direktno na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Glede sprejema v višje razrede pa je potreben osebni razgovor v šolski pisarni.

Na dan izpita morajo imeti učenci v šolskem poslopju copate.

Ravnateljstvo

Politični teden

Po svetu . . .

GRADITELJ NOVE INDIJE — UMRL

Ves svet — posebno demokratično usmerjeni — je prejšnji teden zopet pretresla nadvse tragična vest, da je nenadoma umrl, zadet od srčne kapi, indijski ministrski predsednik Pandit Javaharval Nehru v 74. letu starosti. Neizmerna žalost je zajela vso deželo, kajti malo je do sedaj bilo državnikov na svetu, ki bi uživali tako velik in neomajen ugled pri svojih državljanih, kot ga je bil deležen veliki pokojnik pri Indijcih. Iz vsega sveta — od vzhoda do zahoda — so poslali v Indijo sožalne brzojavke državniki in druge vidne osebnosti. Tudi avstrijski državni predsednik dr. Ščarff je izrazil občuteno sožalje indijskemu drž. predsedniku Radhakrishnan-u in pokojnikovi hčerki Indiri Gandhi; nadalje sta izrazila svoje sožalje tudi zvezni kancler dr. Klaus in zunanji minister dr. Kreisky. Pokojni predsednik Nehru je kot prvi državnik obiskal Avstrijo po podpisu državne pogodbe l. 1955.

Lansko in letošnje leto je miroljubno in demokratično človeštvo izgubilo tri velike moze, kakršnih že dolgo ni bilo na svetovni pozornici: papeža Janeza XXIII., predsednika ZDA Johna Kennedyja in sedaj indijskega predsednika Nehruja. Pokojni predsednik Javaharval Nehru je bil rojen 14. novembra 1889 v mestu Allahabad kot sin bogatega bramana in odvetnika. Visokošolski študij je zaključil na vseučiliščih v Cambridgeu in Londonu. Kmalu nato je že aktivno stopil na politično pozornico; svoj glavni cilj je videl v osvoboditvi Indije izpod britanske kolonialne oblasti in je bil zaradi tega večkrat zaprt oziroma interniran (nazadnje avgusta 1942).

Borba za nezavisnost Indije, katere glavni početnik je bil tudi že pokojni Mahatma Gandhi in je bil Nehru po vstopu v politično življenje tako rekoč njegova „desna roka“, ni bila zastoj, kajti 22. januarja 1947 je postala Indija samostojna republika z demokratičnim sistemom. Od tedaj do svoje smrti je Nehru kot min. predsednik in vodja Kongresne stranke vodil usodo Indije. Ker je že nekaj časa bolehal, je zadnje čase nekoliko mislil na svoj odstop, vendar je na neki nedavni konferenci izjavil: „Moje življenje še ne bo tako kmalu zaključeno,“ kar se pa na žalost ni uresničilo.

Velikega pokojnika upravičeno imenujejo „očeta in tvorca nove moderne Indije“, ki ima že skoraj 450 milijonov prebivalcev in je tedaj druga največja država na svetu. Po pridobitvi indijske nezavisnosti so ga čakale številne in težke naloge v zvezi z ureditvijo nove države in konsolidacijo političnih in gospodarskih prilik. Kot znano, je tudi v Indiji več verskih skupin (glavni sta hindujska in muslimanska, a tudi kristjanov je precej); Nehru je, sicer sam pripadnik hinduizma, odločno zastopal načelo verske strpnosti.

V zadnjih nekaj letih oz. časih so mu povzročali trije še nerešeni problemi posebno velike skrbi: vprašanje Kašmira, novi verski nemiri med hindujci in muslimani in indijsko-kitajski spor. Ostali so nerešeni tudi ob njegovi smrti. Da li se bo posrečilo njegovemu nasledniku, da jih reši? Upajmo!

KUBA — ZDA

Pred nekaj dnevi se je v svetovni politični javnosti razširila nova senzacionalna vest: da naj bi Španija posredovala med Washingtonom in kubanskim predsednikom Fidelom Castrom. On nekdaj je namreč prodrla v javnost vest, da je baje kubanski diktator že sit trajnih sporov s svojo sosedo ZDA in da se hoče poslužiti španskih diplomatov, ki naj bi skušali urediti ta spor. Tozadevni informativni razgovori so se že pričeli med kubanskimi in španskimi diplomati v Madridu, Parizu in Washingtonu. Kot znano, je Španija vključno svojo izrazito protikomunistični usmerjenosti še precej v dobrih odnosih s Kubo. — Zaenkrat še ne pričakujejo kakih pozitivnih odločitev; te si obetajo šele po prihodnjih predsedniških volitvah v ZDA.

Medtem pa poročajo, da Kubanci, živeči kot Castrovi nasprotniki v tujini, v zadnjem času ponovno poizkušajo vršiti napade oziroma vdor na Kubo. Tako je pred nekaj dnevi neka taka oborožena skupina

skušala se izkrcati na Kubi, kar pa so Castrove vojaške edinice v zadnjem trenutku preprečile.

GVERILJSKA VOJNA V ADENU

Novo žarišče spora, ki bi lahko imelo slabe posledice na mednarodne mirovne odnose, je nastalo v britanskem protektoratu Aden (v južni Arabiji). Iz sosedne jugozapadne azijske republike Jemen je vdrla več oboroženih vojaških edinic tako zvanih „rdečih volkov“ na ozemlje Adena in začelo napadati tam službujoče britanske vojaške oddelke.

Mednarodna politična javnost pripisuje to nevarno početje egiptovskemu predsedniku Nasserju, ki je nepričakovano prispel na obisk v Jemen nekaj dni, preden je prispel sovjetski predsednik Hruščev v Egipt. Nasser je v Jemenu pozival prebivalstvo na „sveto vojno“ proti Veliki Britaniji; istočasno se je v svojem govoru rotal, da ne bo prej miroval, dokler ne bo zadnji Britanec odšel iz Arabije.

Velika Britanija je takoj energično reagirala: časopisje je ostro napadlo Nasserja, češ da je on glavni krivec teh napadov, vlada pa je odredila premestitev nekaterih svojih vojaških edinic iz Zah. Nemčije v Aden.

GOSPODARSKA KRIZA V ITALIJI?

V zadnjih časih doživlja naša jugozapadna sosedna vedno bolj pogoste stavke javnih nameščencev, ki zahtevajo izboljšanje svojih materialnih prejemkov, kar seveda vpliva na državno finančno gospodarstvo.

Da so italijanske finance zašle v nekako „slepo ulico“, je uvidel tudi sedanjí ministrski podpredsednik in vodja levičarskih socialistov Nenni, ki je nedavno izjavil: „Iz tega težavnega položaja ne bomo prišli brez žrtve.“ Zato je hkrati pozval sindikate, naj nikar ne stavijo novih zahtev po zvišanju plač in socialnih uslug, kajti zaradi teh zahtev in zaradi pogostih stavk za doseglo nji-

hove izpolnitve je država zašla v hudo finančno in gospodarsko krizo.

Prav zadnje dni pa se je ta položaj še poslabšal z objavo pisma, ki ga je poslal italijanski finančni minister Colombo ministrskemu predsedniku Moru, v katerem navaja, da je italijansko gospodarstvo pred polomom, če se vladi ne bo čimprej posrečilo ta položaj ugodno rešiti in sicer s pomočjo sindikalnih organizacij ali pa brez njih. Kajti primanjkljaj v državni blagajni se vedno bolj veča, zato je potrebno energičnih fiskalnih ukrepov in omejitev kreditov.

POLOŽAJ V LAOSU

se ponovno zaostruje. Vljub temu da je po desničarskem državnem udaru sredi letošnjega aprila zopet prišla na oblast nevtralistična vlada pod vodstvom predsednika Souvannah Fuma, je to služilo levičarski (komunistični) skupini Pathet-Lao za pretvezo, da so ponovno začeli z napadalnimi akcijami proti vladnim četam pod vodstvom generalov Kong Lee in Muong Phanh ter zasedli nekaj važnih vojaških položajev v tako imenovani Dolini vrčev. Končni cilj teh gveriljskih oddelkov pa je: vso deželo spraviti pod komunistični režim, naklonjen kitajskim komunistom.

Sovjetska zveza in Francija predlagata ponovno sklicanje konference štirinajstih držav, ki so svoječasnó v Zenevi podpisale pogodbo o ureditvi laoske republike, Washington pa je spriču brezplodnosti take konference (kar se je že večkrat izkazalo kot neresnično) ponudil takojšnjo vojaško intervencijo za ohranitev miru v Laosu, kot je bilo določeno na omenjeni konferenci v Zenevi, ker ne morejo prekrižanih rok gledati, kako se tam komunistom naklonjena oblast vedno bolj širi. Zato so okrepili edince 7. mornariške enote na Pacifiku pred Laosom in izvajajo izvidniške polete nad deželo. Obenem je ameriški zunanji minister Dean Rusk resno pozval komunistično Kitajsko in Severni Vietnam, naj točno upoštevata določbe ženevske pogodbe, kajti sicer bi se podali na nevarno pot novega ogrožanja svetovnega miru.

. . . in pri nas v Avstriji

DR. ŠČARFF NA NORVEŠKO

Komaj se je pred dobrim tednom vrnil državni predsednik dr. Ščarff z državniškega in prijateljskega obiska na Danskem, je ta ponedeljek zopet odšel na še daljšo pot na Norveško na povabilo kralja Olafa V. in vlade. V njegovem spremstvu je njegova hči dr. Marta Kyrle in nekaj vladnih funkcionarjev.

Konec tedna pa je podkancler dr. Pittnermann odšel na prijateljski obisk v Zahodni Berlin, kamor ga je povabila berlinska mestna uprava, da se udeleži proslave 700-letnice obstoja okraja Schöneberg.

VLADNA KOALICIJA HOČE „ZMRZNITI“?

Nova vlada pod vodstvom zveznega kanclerja dr. Klause je po hujših in daljših „porodnih krčih“ komaj dobro začela poslovati, ko se iz vladnih oz. političnih krogov vedno bolj pogosto kažejo — zlasti s strani socialistov — pojavi z bolj ali manj prikrito tendenco o prekinitvi vladne koalicije z Ljudsko stranko (VP).

Ti pojavi pa so se začeli iz prestolnice širiti tudi po zveznih deželah — zaenkrat najbolj vidno po deželnozborskih volitvah na Gradiščanskem in Salzburškem. Nesrečna, že tolikokrat v javnosti upravičeno napadena in kritizirana zahteva obeh strank po proporciju (sorazmerju oz. ravnotežju) tudi v teh dveh deželah dela vodilnim politikom sive lase; povsod odločata v glavnem le stranki, kdo naj postane član deželne vlade. Da li pa ima res dovolj sposobnosti voditi dodeljene mu posle, je bolj postranskega pomena!

Tako na Gradiščanskem kot tudi na Salzburškem še vedno ni nove deželne vlade. Vrsti se seja za sejo, konferenca za konferenco, pogajanja tu, pogajanja tam — a še nobenega pozitivnega rezultata! V tej borbi med obema vladnima strankama gre, kot izgleda, za vsak „milimeter oblasti“. Na Gradiščanskem so pri zadnjih volitvah socialisti dobili en mandat več na škodo Ljudske stranke in bi radi iz tega kovali zase čim večji politični kapital.

Na Salzburškem pa so v manjšini (OeVP 15 mandatov, SPOe 13, FPÖe 4), a bi le radi prišli na oblast. OeVP je predlagala, naj ostane isti deželni glavar kot dosedaj, t. j. dr. Lechner, s čimer pa se socialisti

ne strinjajo. Tudi o razdelitvi drugih vladnih resorov se ne morejo zediniti. Po deželnih ustavnih določilih mora biti deželni zbor najkasneje do 20. junija t. l. sestavljen, torej tudi deželna vlada. Ker ista ustavna določila hkrati predpisujejo, da morata biti pri volitvi glavnih članov dež. vlade navzoči najmanj dve tretjini poslancev, imajo torej socialisti možnost z odsotnostjo preprečiti izvolitev dež. glavarja in predsednika dež. zbora. V zvezi s temi zamrznjenimi pogajanjmi nekateri celo že napovedujejo nove deželnozborske volitve. Zopet lepo „darilo“ za uboge davkoplačevalce — kajti volitve nekaj stanejo! Gospodov politikov, ki se pogajajo v hladu in ob raznih krepčilih okoli zelenih miz, pa to seveda ne skrbi in ne boli!

NESREČNI PROPORC

tudi koroški deželi ne prizanaša; saj je tudi ona stalno deležna njegove „blagodati“. Prav zadnje dni je zopet razburil duhove objektivne javnosti, posebno celovške. Pretekli petek je bilo na celovski občinski seji namreč javljeno, da prevzame tukajšnjo Trgovsko akademijo in Trgovsko šolo država v svojo finančno oskrbo. Hkrati pa bosta razdeljeni v dva zavoda z dvema (!) ravnateljema — po proporciju! Proti tej delitvi so se izrekli i starši i profesorji, a vsi ti protesti niso nič zalegli. (Zanimivo, da sta tukajšnji glasili obeh koalicijskih strank sicer objavili vest o prevzemu šole po državi in o delitvi, o kakih protestih in proporciju pa nič! Že gotovo vesta, zakaj ne!)

NESREČNE CENE!

Institut za raziskavanje avstrijskega gospodarstva je v svojem nedavno objavljenem poročilu delno prikazal gibanje cen za čas od marca 1957 do septembra 1963 in delovanje Paritetične komisije za uravnavanje cen.

Avstrijski potrošniki — posebno oni iz srednjih in nižjih slojev (malozaslužkarji) — z zaskrbljenostjo gledajo na stalni porast cen in se upravičeno hudejejo na omenjeno komisijo zaradi njenega popuščanja nasproti producentu oz. trgovcu! V omenjenem poročilu je namreč ugotovljeno, da je komisija v označenem času obravnavala skoraj 1100 predlogov za različna zvišanja

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenska cesta v Argentini

V mestu San Luis v Argentini se je po vojni naselila skupina Slovencev. Zavedajo se, da morajo sredi tujcev delati za čast svojega naroda. Zato so se dogovorili in vložili prošnjo na mestni svet, da naj eno izmed ulic imenujejo „slovensko ulico“, v znak priznanja našemu narodu in v znak priznanja slovenskim izseljencem, ki so znani po pridnosti in poštenosti. Mestni svet je prošnjo ugodil in 21. marca so slovesno odprli cesto, ki sredi južne Amerike sedaj prča o našem imenu: „Pasaje Eslovenia“.

Šolske sestre v Trstu

bodo imele na praznik presv. Srca Jezusovega, dne 5. junija, posvetitev novega oltarja v novi kapeli, ki so jo zgradile s tem, da so povečale provincialno hišo v ulici Docce 34 v Trstu. Naslednjo nedeljo, 7. junija, pa bodo imele slavnostno akademijo.

Duhovniški tečaj — prestavljen

Zaradi tehničnih zaprek bo Dušnopastirski tečaj (ki je bil doslej že trikrat za slovenske duhovnike tržaške, goriške, celovške in videmske škofije in ostale Evrope že v dneh od 18. do 20. avgusta, drugače pa kot napovedano: v Tricesimo pri mestu Udine (videmska nadškofija) v Italiji. Vsi duhovniki lepo vabljeni.

Iz mariborske škofije

1. maja je poteklo 100 let, odkar so prišli frančiškani k Materi usmiljenja v Maribor. Potrebne korake za to naselitev je naredil že škof Slomšek, dočakal pa tega ni. — Za prelata je bil imenovan od sv. Stolice stolni kanonik in generalni vikar dr. Josip Meško; za monsignorje pa so bili imenovani: dr. Jakob Aleksič, profesor teološke fakultete; Ivan Atelšek, dekan v pokoju; Ivan Bogovič, profesor v pokoju; Franc Hrastelj, stolni kanonik; Peter Pribožič, dekan; Konrad Šesko, dekan; Ivan Škafar, dekan; Anton Tomažič, prodekan.

Smrt slovenske sestre v Gradcu

V Kindbergu pri Gradcu je zadeta od kapi umrla naša sestra sv. Križa, s. Landelina Fijavž, doma iz župnije Slovenske Konjice na Štajerskem. Umrla je v starosti 62 let in je bila redovnica 37 let.

Levstikove nagrade

Mladinska knjiga v Ljubljani je v maju že petnajstič podelila „Levstikove nagrade“, ki jih podeljuje vsako leto za najboljše literarne, likovne in poljudnoznanstvene stvaritve v domači mladinski književnosti. Letos so bili te nagrade prejeli: Kajetan Kovič, za zbirko otroških pesmi „Francica izpod Klanca“; Breda Smolnikar, za svojo prvo knjigo „Otročki, življenje teče dalje“; Stefan Planinc, za svoje ilustracije v knjigi „Pesmi za otroke“; Ivan Seljak Čopič, za ilustracije Andričeve povesti „Aska in volk“; Ciril Cvetko, za operni priročnik „Opera in njeni mojstri“.

Svetovna razstava umetniške fotografije

Znana zahodnonemška revija „Stern“ pripravlja razstavo umetniške fotografije. Razstava bo vsebinsko izredno bogata, ker je celotna prireditev komponirana na številna vprašanja, ki zadevajo sodobnega človeka. Razstava bo prikazana v vseh največjih galerijah sodobne umetnosti. Organizatorji so jo ponudili tudi Moderni galeriji v Ljubljani. Že dosedaj so prireditelji prejeli okrog 30.000 fotografij, ki jih bo posebna mednarodna žirija pregledala in odbrala dela za razstavo. Član žirije je tudi ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani Zoran Kržišnik, ki je v ta namen že odpotoval v Hamburg.

Kamen do kamna palača!

Za visokošolski dom „Korotan“ na Dunaju so poleg drugih darovali tudi naslednji:

C. g. dr. Franc Jaklič, USA, 25.— dolarjev; g. Janez Sever, USA, 5.— dol.; č. g. dr. Janez Zdešar, Nemčija, 20.— DM.

Vsem tem in drugim darovavcem prisrčen „Bog plačaj!“ Vsem drugim plemenitim srcem pa kličemo: Pomagajte tudi vi. Samo s skupnimi močmi bomo uspeli narediti tako potrebni visokošolski dom.

cen in jih večino rešila v škodo potrošnikov. (Le tu in tam je nekoliko zavlačevala rešitev oziroma ni odobrila kak predlog v zaproseni višini, ker se ji je zdel le pretiran.)

V istem času je bilo komisiji javljeno le 64 slučajev znižanj cen in sicer v glavnem v 2. polovici l. 1962, ko je izdala vlada takozvan „stabilizacijski program“. A na žalost je bilo ta znižanja možno opaziti večinoma le pri predmetih, ki so sicer le bolj neradi „šli v promet“.

Pri 4 odstotkih predlogov za zvišanje je komisija dovolila celo 20-odstotni ali še višji povečanje cen. Sicer pa je bilo največ zvišanj odobrenih do 5 in od 5 do 10 odstotkov.

Nostradamusova prerokovanja

Knjiga o prihodnosti, ki je nihče ne razume. — Do sedaj so si že mnogi učenjaki prizadevali, da bi razvozlati nerazumljive napovedi, ki jih je napisal v svojih „Centurijah“ ta čudni videc.

Malo je oseb, ki bi o njih toliko razpravljali in ugibali, kot je prav ta skrivnostni Michel de Notre Dame (izg. Mišel dō Notr Dam), a si je spremenil ime v Nostradamus. Rodil se je 14. decembra 1503 v Saint-Remi v jugovzhodni Franciji. Bil je zdravnik, astrolog, filozof in prerok.

Za in proti Nostradamusu

Ze stoletja se pripravajo o njem in njegovih prerokovanjih nasprotniki, toda do sedaj ni še ne enim ne drugim uspelo docela izpodbiti mnenje nasprotnikov. Brez dvoma bo Nostradamus še dalje ostal sporna osebnost, vse dotlej, dokler se bo še našel kak učenjak, ki se bo lotil proučevanja njegovih Centurij in ki bo poskušal v njih najti ključ, s katerim bi mogel odpreti vrata skrivnosti, ki zastirajo pogled v prihodnost.

Med zadnjimi teh proučevalcev Nostradamusovih prerokovanj je bil francoski pisatelj Roger Prontenac (izg. Rože Prontōnac). Leta 1950 je izjavil, „da je dokončno le našel toliko iskani ključ“. Toda poznejši dogodki so kaj kmalu razblinili vse Prontenacove trditve. On sam se je prepričal, da se niti ena napoved ni uresničila, tako kot jih je on sam razlagal s „pravkar najdenim ključem“. In tudi francoski zgodovinar Georges Madaleine (izg. Zorž Madlen) je po dolgotrajnem proučevanju in primerjanju Nostradamusovih verzov nazadnje izjavil, da „so njegove Centurije še vedno nerazrešljivo besedilo“.

Romantika prikladnejša za Nostradamusova prerokovanja

In vendar je čudno, da stari zapiski vedo tako natančno navesti toliko primerov, ki so se zgodili natančno tako, kot je napovedal v svojih napovedih Nostradamus. Morda bi se dalo to razložiti tako, da je bila doba romantike, v kateri je živel in deloval Nostradamus, nadvse prikladna za vse, kar je količkaj dišalo po mistiki, čarovniji ...

Vse naravne pojave so si ljudje izvečine razlagali tako, da jih povzročajo nadnaravne sile, duhovi, bogovi. Saj si niso ne mogli ne znali drugače. Toda nekateri redki posamezniki, ki so bili obdarjeni z velikim umom, ki so morda najprej samo slutili pravi izvor teh dogajanj, in zatem pa so tudi kmalu našli vzroke le teh, so bili za povprečnega človeka, čeprav plemiča, preroki, čarovniki, vidci ...

Nostradamus je bil velik duh

Michel Nostradamus je bil židovskega porekla. Predniki po očetu in materi so bili iz znamenitega rodu Issachar, ki so se pokristijanili leta 1481, ko je Provansa postala francoska. To so storili zato, da bi se izognili trpljenju, ker so Francozi jeli Zide na vso moč preganjati. Oboji predniki so se proslavili kot zdravniki in matematiki. A verjetno so sloveli tudi kot alkimisti in astrologi.

Legenda celo pravi, da je bil rod Issachar, ki je ob opustošenju Jeruzalema rešil „Knjige zakonov“. In Michel je, po tej legendi, imel to srečo, da je bil zadnji svojega rodu, ki je bral te knjige in jih potem, po božji zapovedi, uničil, ko je dokončal svoji prerokski deli „Orval“ in „Centurije“. Zaradi tega je pač treba gledati v Nostradamusovih spisih nadaljevanje izročil, nerazrešljivih za navadno ljudstvo, a jasnih za posvečence, ki so razumeli najrazličnejša pričevanja v piramidah in drugih nenavadnih znamenjih.

„Almanah“ in „Centurije“

Michel Nostradamus je zaslovel, ko je sestavil almanah, katerega dva primerka, menda edina na svetu, sta še ohranjena v knjižnici v Aixen-Provence, a se je še bolj proslavil, ko je objavil prvi del svojih Centurij.

A v tisti dobi je bila zelo mogočna in nevarna inkvizicija, ki je preganjala vsakogar, o katerem je slutila, da se ukvarja z astrologijo, alkimijo in drugimi podobnimi „nadnaravnimi“ zadevami.

A med take je brez dvoma spadal tudi Michel Nostradamus. Toda njega si niso inkvizitorji upali preganjati. Kajti bil je pod mogočnim varstvom vladarja Henrika II. Orleanskega, sina Katarine Medičeske. Tudi taki mogočniki ali morda še najbolj oni, so se zatekali po pomoč k vedeževalcem

in prerokom, kadarkoli so morali kaj važnega odločiti ali ukreniti. Slepo so verjeli v nadnaravno moč teh svojih „svetovalcev“ in zvesto ter natanko storili tako, kot so jim naročili.

Ko je Katarina Medičejska slišala Nostradamusovo napoved, da bodo „vsi trije njeni sinovi nosili kraljevsko krono“, je kar žarela od sreče in ponosa. Prepričana je bila, da se bo oblast njene dežele s sorodstvenimi zvezami in z vojskami tako razširila, da bo zajela troje kraljestev. Prerokba se je sicer v resnici izpolnila, toda ne tako kot je mislila Katarina. Prvi sin, Franc II. Delfin, (François II. Dauphie, izg. Frasoa dofén) je umrl že v drugem letu vladanja. Drugi, komaj desetleten, ga je nasledil na prestolu kot Karel (Charles — izg. Šarl) IX., a je umrl, ko mu je bilo 24 let. In tako je postal tudi tretji sin kralj, ki je padel pod morilčevo roko.

V „Centurijah“ napove smrt Henrika II.

Najbolj pa je pridobil njegov prerokski sloves, ko je v Centurijah napovedal smrt Henrika II.

Štiri leta prej je Nostradamus napisal nekako tako prerokbo:

„Se leva bosta v malem boju bila, in meč predrl oko bo v kletki zlati. Ne mogel bo več strašnih muk prestati, le smrt ga teh za vedno bo rešila.“

Nekoč pozneje (štiri leta) je kraj povabil mladega škotskega plemiča na prijateljski dvoboj. Taki dvoboji so po navadi bili sila nedolžni in prav nič nevarni. Dvoboj je bil julija, ki je v znamenju leva, a angleški častnik je imel vrh tega na svojem ščitu svoj grb: leva. Kralj Henrik II. pa je imel z zlatom okrašeno čelado. Pri tistem dvoboju se je Montgomeryjeva sulica prelomila in konec se je zapičil skozi ozko špra-

njo v kraljevi čeladi naravnost v oko. Kralj je nekaj dni potem v groznih mukah izdihnil.

Kaj bi se čudili, če so se potem vsi jeli zanimati za tega nenavadnega preroka! Vsakdo se je lotil proučevanja njegovih verzov in vsi so hoteli iz njih razbrati usodo, ki bo doletela svet ali njih osebno. Zato Nostradamusova slava do današnjega dne ni ugasnila.

Kaj so „Centurije“?

Centurije so štirivrstične kitice, povezane v skupino po sto, od tod imajo tudi ime. Vseh kvartin je okoli tisoč. Ker so napisane v arhaični francoščini, so težko razumljive. Vrh tega pa otežuje njih jasnost tudi to, da je Nostradamus vpletal v kitice vse polno anagramov ter so zaradi tega bolj podobne ugankam in rebusom (n. pr.: namesto Paris je rabil besedo Rapis, nam. France pa Nercaf ipd.), ter da ni skoro nikjer postavljajl ne pik ne vejic. Nostradamus se je pač ravnal pri pisanju teh svojih prerokovanj po zgledu čarovnikov vseh časov: Le redkim izvoljencem bodi dano spoznanje skrivnosti. Vsem drugim pa ostani to za vselej nerazrešljiva uganka.

Naslednji verzi bi se utegnili nanašati na konec, ki je doletel Mussolinija in njegovo družbo, leta 1945 v Milanu:

„Vse ljudstvo bo tedaj strme obstalo, ko zrllo obešene za vrat in noge nedavne bo tirane svoje.“

Tudi verz, ki ga navaja Georges Madaleine v svoji študiji „La prochaine guerre mondiale“ (izg. La prošen gör mondjal = zadnja svetovna vojna) leta 1952, očitno kaže na nacistične uničevalne peči:

„Kot nikoli prej okrutno Neron mladi sežigal ubogo ljudstvo bo številno se 'z dimnikov bo treh kadilo silno.“

Vsi, ki so poskušali razvozlati Centurije, so sicer v marsikaterem verzu odkrili, da se nanaša na marsikaj, kar se je pozneje v resnici zgodilo, toda nihče še ni mogel najti v njih jasnih napovedi za prihodnost.

Ciprska umetnost

Ciper s svojimi bizantinskimi mozaiki in freskami

V času, ko doživlja neodvisna država na otoku Cipru državljansko vojno nam je ta delček sveta postal popolnoma domač. Saj ne mine dan, da ne bi časopisi poročali o žalostnih novicah iz tega nemirnega, nesrečnega otoka.

Pa pustimo sedaj to na strani in se preselimo v svet ciprske kulture.

Pred par meseci je izšel v zbirki svetovne umetnosti mednarodne organizacije za vzgojo, kulturo in umetnost UNESCO v New Yorku album pod naslovom „Ciper s svojimi bizantinskimi mozaiki in freskami“. Ta album, ki je že dvajseti po številu v imenovani zbirki, so po dogovoru z UNESCO in newyorško grafično založbo natisnili v Italiji. V knjigi je 32 lepih barvnih reprodukcij, ki ponazarjajo umetniška dela na Cipru med 6. in 15. stoletjem.

Umetnostne dragocenosti tega sredozemskega otoka so bile dalj časa mednarodni umetnostni znanosti skoraj neznane. Šele leta 1931 so pod vodstvom bizantinskega muzeja iz Aten začeli sistematično popisovati ciprske umetnine. Delikatna dela pri odkrivanju, čiščenju fresk in njihovem obnavljanju pa so delno še v teku.

Mnoge bizantinske cerkve na Cipru so okrašene s pomembnimi freskami in mozaiki, ki dokumentirajo razvoj ciprske umetnosti skozi šest stoletij. Ciper je preстал v svoji zgodovini najrazličnejše politične usode, kar se je odražalo tudi v umetnosti. Bil je del bizantinskega cesarstva, zatem je bil plen arabskih napadov, sledila je restavracija cesarstva, nato prehodno francosko obdobje, vladavina Beneške republike in leta 1571 turška zasedba. Kljub vsem tem pretresljajem — vključno angleško kontrolo — pa je umetnost na Cipru ohranila vse do danes močne osnovne bizantinske poteze. Zanimivo je, da je po arabskih invazijah postal razvoj mozaikov, medtem ko se je freskantska umetnost še nadaljevala. Prve bizantinske slikarije s podpisom iz 12. stol. so odkrili v opatiji pri Paphosu. Poznejši latinski in benečanski vplivi so vnesli nekatere renesančne poteze v okras pravoslavne cerkva na Cipru. Vendar so ciprski umetniki vse te vplive iz tujine asimilirali in nam zapustili čudovito dediščino svoj-ske umetnosti.

Večina teh fresk je seveda religioznega značaja z motivi svetnikov, vendar pa mno-

gi naslikani obrazi izražajo živo človeško prizadevnost in usodo domačih ciprskih ljudi. Množično napetost pričakovanja razodeva freska iz 13. stoletja, ki prikazuje v cerkvi sv. Heraklida v Kalopanagiotisu Kristusov prihod v Jeruzalem; polni otroške igrivosti so otroci, ki na isti kompoziciji v gostih palmovih vejah družno obirajo dateljne. Zalost nad izgubljenim v Asinou pretresljivo izpoveduje skupina bradatih apostolov, ki žalujejo za Marijo; z odprtimi rokami prosita v Louverasu mož in žena, naslikana po naravi v tipični ciprski noši iz leta 1465, rešitve, ki je ni.

800 let cerkve Notre-Dame v Parizu

Proslave 800-letnice bazilike Notre Dame v Parizu, ki so jih odgodili lansko leto zaradi smrti papeža Janeza XXIII., se bodo vršile te dni od 27. maja do 3. junija. Slovesnosti se bo udeležil kot papežev legat bivši apostolski nuncij v Franciji, kardinal Marella. Na programu bo med drugim znanstveni kongres o zgodovini katedrale in izvedba simfonije „Mir na zemlji“, ki jo je skomponiral lansko leto Darius Milhaud v spomin na zgodovinsko okrožnico papeža Janeza XXIII. Simfonijo, ki jo bodo izvajali v katedrali sami, dne 30. maja zvečer, bodo prenašali tudi po vsej evropski televiziji. Temeljni kamen za to znamenito pariško katedralo je položil leta 1163 papež Aleksander III.

Vatikanski paviljon na svetovni razstavi v New Yorku

V prisotnosti kardinala Marella so odprli vatikanski paviljon na newyorški svetovni razstavi. V teku slovesnosti je imel kardinal-legat govor v angleščini, v katerem je poudaril velik pomen udeležbe katoliške Cerkve na newyorški svetovni razstavi. Je šele drugič, tako je dejal kardinal, da se katoliška Cerkve udeležuje kake mednarodne razstave. Prvič se je to zgodilo v Bruslju leta 1958. Ko se je papež Janez XXIII. udeležil obreda za pričetja dela za opremo in namestitev tega lepega paviljona, je izrazil upanje, da bi pomemben znanstveni

Kratke kulturne vesti

● Kot drugo inozemsko, tuje gledališče za Comédie Français je gostovalo v Burgtheatru na Dunaju 25. in 16. maja angleško gledališče „The Bristol Old Vic Company“ (izg. dhe birstl old vik campeni).

● Avstrijski skladatelj in muzikolog Egon Wellesz, ki živi zdaj v Oxfordu, je zložil pred kratkim novo glasbeno delo, ki ima naslov „Devinska elegija“. To je skladba za sopran, mešani zbor in orkester. Skladba bo izšla v kratkem pri avstrijski glasbeni založbi Doblinger.

● Mikulas Pazitka s filozofske fakultete na univerzi Komenskega v Bratislavi je včeraj prejel od italijanskega odpravnika ploslov v Pragi kolajno za svoje zaslugе pri širjenju italijanske kulture v ČSSR. Pazitka je prevedel 22 knjig iz italijanščine v slovaščino ter je objavil številne študije o italijanski literaturi.

● V New Yorku je umrl, star sedemdeset let, znani časnikar, pisatelj in avtor filmskih scenarijev Ben Hecht. Bil je judovskega rodu in je veliko storil za ustanovitev samostojne judovske države Izrael, za kar se je zavzemal tudi v svojih spisih in scenarijih. Zlasti pa je žrtvoval v ta namen veliko denarja.

● Izraelski geolog Jaakov Bendor je mnenja, da leži ta izginuli mesti Sodoma in Gomora tam, kjer se širi danes južni del Mrtvega morja. To je izjavil Bendor na konferenci, na kateri razpravljajo o legi nekdanjih svetopisemskih krajev. Doslej niso našli arheologi nobenega sledu o Sodomi in Gomori.

● Letošnje Splitske igre bodo trajale od 15. julija do 12. avgusta. Začeli in zaključili jih bodo po tradiciji z Verdijevo opero „Aida“, ki jo bodo igrali v Dioklecijanovi palači. Na sporedu bodo tudi Bellinijevi operi „Medea“ in „Norma“, Rossinijev „Seviljski brivec“, Verdijevi operi „Nabucco“ in „Rigoletto“ in še nekaj drugih oper.

● V Sirakuzah na Siciliji hitijo s pripravi za predstave Euripidovih tragedij „Herakles“ in „Andromaha“, s katerimi se bo začel novi ciklus klasičnih del z grške literature v tamkajšnjem grškem gledališču. Gledališka sezona v Sirakuzah se bo začela 27. maja, zaključila pa se bo 14. junija.

● UNESCO je priredil za zaključek študijskega leta o danskem krščanskem filozofu Kierkegaardu mednarodni kolokvij, katerega so se udeležili med drugimi znani filozofi Enzo Paci, Georg Lukacs, Sartre, Gabriel Marcel in Jean Wahl.

Kolokvij je bil v Parizu. Nekaj predavanj je bilo javnih. Kolokviju sta poslala pismeni poslanici tudi Martin Heidegger in Karl Jaspers.

● V slavnostni dvorani dunajske univerze je rektor univerze dr. Albin Lesky izročil danes Herderjeve nagrade jugoslovanskemu književniku in kritiku Otu Bihaljiću Merinu iz Beograda, komponistu Lucijanu Škerjancu iz Ljubljane, poljskemu šekspirologu Lalu Kottu in direktorju varšavskega nacionalnega muzeja Stanislawu Lorentzu. Herderjeve nagrade so bile letos prvič dodeljene za zaslugе pri zbližanju evropskih narodov na kulturno-umetniškem področju.

● Letošnji „Glasbeni maj“ v Firencah se je začel 2. maja, trajal pa bo do 23. junija. Na sporedu bodo naslednje opere: „Dr. Faust“, „Wozzeck“, „Nos“, „Srečna roka“, „Pantea“, „Saloma“, „Zelena miza“, „Mati“, „Pričakovanje“, „Čudežni mandarin“ in „Nočni polet“.

Poleg tega bodo na sporedu še številni koncerti in druge prireditve.

● Stalno (italijansko) gledališče v Trstu je uprizorilo v ponedeljek dramo Roberta Musila „Vincenz in prijateljica važnih mož“. To je bila prva predstava te drame v Italiji.

● Umetniško vodstvo „Dunajske državne opere“ in „Burgtheatra“ je izročilo ravnatelju dr. Egonu Hilbertu za 65-letnico njegovega rojstva odlikovanja v obliki častnih prstanov.

napredek, ki ga kaže ta razstava prispeval k duhovnemu napredku človeškega rodu, k solidarnosti med narodi in k plodovitemu sodelovanju za človeško blagostanje. Prav zato, da bi podčrtala to upanje in prispevala k človeški solidarnosti in medsebojnemu razumevanju se rimska katoliška Cerkve na tako pomemben način udeležuje te svetovne razstave.

VEČNA VES

(Blagi Oštermanovi Mojci v spomin)

Tik ob enonadstropnem novem Oštermanovemu domu stoji lična lesena kajžica in poleg nje čebelnjak. V tej bajtici je preživela Mojca polovico svojega življenja. Bila je v tem svojem domeku zato najbolj srečna, ker je bila sama s svojim Bogom.

Tudi čebelnice, pri katerih je prebila marsikatero lepo uro svojega življenja, so jo vezale s Stvarnikom.

Ponoči od 18. na 19. majnik pa je Oštermanova Mojca — sama z Bogom — nenadno brez vsake boleznj za vedno zaspala, stara 78 let. Bogata na dobrih delih, kristalno čista v blesku svojih čednosti, je odšla od svojcev, ki so znali ceniti svojo teto in sestro.

Ko smo jo v torek 20. majnika popoldne pospremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Večni vesi, je nebo lilo kolikor je moglo, tako da je vreme marsikoga odvrnilo od pogrebne udeležbe. Izgledalo je, da hoče biti pokojna Mojca tudi še na svoji zadnji poti sama z Bogom.

Oštermanova hiša je v osebi rajne Mojce izgubila skrbnega angela varuha, šmihelska fara pa gorečo molilko, ki je znala svojo življenjsko samoto in praznoto izpopolniti do vrha s svojo čudovito povezanostjo z Bogom, po kateri se odlikuje vse njeno življenje izza mladih dni tja do njenega odhoda pred obličje božje. Pokojna Mojca, mirno spi v senci večkega božjega hrama!

APAEČ

(Marijo Klemun, ženo šolskega ravnatelja, položili k zadnjemu počitku)

Dne 16. maja, t. j. v soboto popoldan smo na našem pokopališču položili k zadnjemu počitku blago gospo Marijo Klemun, ženo gospoda šolskega ravnatelja v Vogrčah. Ker je bila zelo priljubljena povsod, jo je zato tudi ogromno število pogrebcev spremljalo na njeni zadnji poti.

Pogrebne obrede in sv. mašo zadušnico je opravil gospod iz Vogrč, č. g. Zaletel. Pri pogrebni obredni so asistirali trije duhovniki: č. g. Pinker iz Rude, č. g. Lampichler iz Smarjete v Rožu in č. g. Boštjančič iz Apač.

V prisrčnih besedah, ki so bile zahvala rajni in tolažba težko prizadeti Klemunovi družini in v tolažbo tudi sorodnikom so se gospodje duhovniki poslovili od rajne dobre in blage gospe. Na koncu pa se je zahvalil č. g. Lampichler vsem pogrebem za tako lepo udeležbo.

Pevci iz Vogrč so pred hišo, ki sta si jo postavila njen mož in rajna z veliko pridnostjo, zapeli ganljivo žalostinko. Na pokopališču so se zopet vrstile v srce segajoče žalostinke. Najprej so zapeli pevci iz Vogrč, potem pevci iz Apač in na koncu pevci iz Rude. Vsem pevcem prav lepa zahvala, ker je rajna prisrčno ljubila pesem in sama tudi rada pela.

Kako lepo, vzorno krščansko je rajna živela, smo slišali v nagrobnih govorih. Kako lepo je znala vzgojiti svoja oba še nepreskrbljena otroka. Da bi Bog dal nam po zgledu rajne prav mnogo tako krščanskih žena in mater! V rajni smo izgubili prekrasen zgled prave krščanske žene in matere. Z lepim življenjem in posebno pa še s hudim trpljenjem v boleznj si je zaslužila pri Bogu bogato plačilo.

Gotovo je ona že pri Bogu v nebeškem rajju. V nebesih bo prosila za moža in svoje otroke in tudi za naš. Pri tem pa gotovo ne bo pozabila na to, da bi pri Bogu prosila, da bi Bog dal svetu veliko tako dobrih mater.

Rajna Klemunova gospa naj počiva v miru! Družini Klemunovi pa izrekamo najprisrčnejše sožalje.

BISTRICA pri PLIBERKU

(Smrt in zadnja pot Feratove Mice)

Pri Feratu na Bistrici, na prelepi domačiji, ki je last Šternovih v Podkrajju, sta živeli dve sestri: 78 let stara Ana in 87 let stara Mica. Ena drugi sta lajšali življenjsko breme in obe samski, sta delali družbo ena drugi.

19. majnika pa je odšla starejša sestra Mica v večnost in je zapustila mlajšo sestro samo.

Feratova Mica je bila izklesan ženski značaj še starega kova. V mladosti so bile njene žuljave roke polne dela, njeno srce pa polno žive vere. Danes bi moderni človek njenega kova pri njeni nekdani zaposlenosti rekel: „Za molitev nimam časa!“ — Mica pa je celo življenje veliko molila, kljub delu in zaposlenosti. Dolga leta je soboto za soboto prihajala v Šmihel in venčala farno cerkev. Najlepše rožice je iztak-

Akademija slovenske gimnazije

Muzikalno slavlje mladosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zmerom je lepo, kadar človek gleda ali posluša na naših odrih mlade ljudi, kako z ljubeznijo in vso predanostjo igrajo ali pojejo. Za to ne zadoščajo samo talenti (brez katerih tudi ne gre), pač pa je potrebna trdoživost, potrebna sta volja in vztrajnost ter še velika požrtvovalnost. In prav v tem, to je v vseh teh lastnostih je skrivnost uspehov, ki jih dosega naša slovenska gimnazija, pa najsi je to na vzgojno-izobraževalnem in kulturno-umetniškem poprišču.

Pevski program sam je bil sestavljen tako, da je pel vsak ansambel (zbor) tudi po eno nemško pesem. Pevovodja pravi, da je naloga pevskega pouka na gimnaziji, vršiti dvojno poslanstvo: „Držimo se načela, da je program tako sestavljen, da ustreza ciljem šole. Spored koncerta mora obsegati tudi pesmi, ki naj pokažejo, da šola goji glasbo, ki je vzeta iz deželne jezika (eno poslanstvo). Predvsem pa (drugo poslanstvo) kar je glavno, da se študirajoča mladina seznani z lepoto pristne materinske govornice in glasbe.“

Slovenski narodni plesi: Belokranjski ples s spremljavo tamburaškega zboru.

Foto: Domajnko

nila po vrtovih in z njimi krasila božji hram. Za cerkev in njeno lepoto je žrtvovala vse! Zato je pa bilo tudi njeno življenje čisto in lepo kot najlepša roža!

Sredi majnika, v času cvetja in rož, jo je Bog vzel k sebi. Pa je to tudi zaslužila, saj njena bolezen je bila huda in dolgotrajna. Kot duša žrtev je trpela in dotrpela. Tiho in neopaženo je bilo njeno življenje, pa tudi njen odhod od nas je potekel v duhu tišine in skromnosti. Pač velja o njej: lepo življenje, lepa smrt in lepa večnost!

SELE

Ibodo, kakor se zdi, postale znane po vsem svetu. Pred kratkim je ameriška filmska družba Goldman-Maier na film snemala naše gorske pokrajine, pri Pušclcu so pa poleg njenih poklicnih igralcev sodelovali nekateri naši otroci in živina iz hleva. Zadnji petek in soboto pa so po naši vijugasti cesti dirkači preizkušali svoja motorna kolesa in avte. Ni bilo varno muditi se med dirkanjem na cesti. Naš pismonoša Karel Podgornik je od teh dirkačev prejel neprijeten spominček.

SVEČE

(Vaška kronika)

Smrt letos neusmiljeno kosi med starimi in mladimi.

Zadnjega aprila je po treh tednih hudega trpljenja preminil Tomi Feinig, pd. Zovnar. Bil je star šele 40 let. V najlepši moški dobi je zapustil svojo družino: ženo, štiri hčerke in bolešno mater. Zelo ga bodo pogrešali vsi domači pa tudi sosedje, saj je bil miren, dober človek. Velika množica ga je spremljala na pokopališče. Zares iskreno sožalje žalujočim ostalim. Naj rajnemu sveti večna luč!

Tudi Ožbald Fister, rentnik iz Mač, je šel

Mladinski zbor so sestavljali samo nižješolci, okoli 100 dečkov in deklic.

Spored tega zboru je obsegal pesmi: Matija Tome „Beži, beži o lenoba“, Cesar Bresgen „O, du stille Zeit“ (vzeta iz sedanje, moderne avstrijske glasbe. Komponist je profesor v Salzburgu.), O. Dev — narodna „Pojd' mo le h gostiji“, Ivan Grbec „Kam bi s to pomladjo“.

Od teh pesmi je najbolj ugajala narodna „Pojd' mo le h gostiji“. Preprosta pesmica, ki je prav primerna za mladinski zbor. Pevci so jo zapeli s pravo mladostno svežostjo.

V izbranem mešanem zboru je nastopilo 80 najboljših pevcev.

Peli so pesmi: Anton Schwaib „Zlata k anglica“. Deklica je šla po vodo z lepo zlato kanglico. Je to majhna kantata (glasbeni komad za zbor in solo glasove z instrumentalno spremljavo), na besedilo Ottona Zupančiča. Solistični vložki mladih pevki Lizike Arbeitstein in Helene Wutte so bili prav prisrčni. Šestošolka Draga Jelen na klavirju in sedmošolec Jožko Kovačič na harmoniju sta spremljala zbor čisto

Naše prireditve

ODER MLADJE

priredi v nedeljo, dne 14. junija, ob pol treh popoldne v farni dvorani v Zvabeku in ob pol osmih zvečer pri Marinu v Libučah veseloigro

„SKAPINOVE ZVIJAČE“.

V odmorih igra godba „Veseli študentje“. Prisrčno vabljeni.

VABILO

na materinsko proslavo, ki bo v farnem domu v Selah v nedeljo, dne 7. junija ob 2. uri popoldne. Pester spored obsega poleg pevskih in drugih točk tudi nastop mladih vojakov, igrice „Materinska ljubezen dela čudeže“ in igro v 6. dejanjih „Genovefa“.

Prostovoljni darovi so namenjeni za kritje stroškov gradnje nove cerkve.

K tej kulturni prireditvi iskreno vabimo domačine in ljube sosedse.

WERNER BERG V AVSTRIJSKI TELEVIIZIJI

Pod naslovom „Na obisku pri Wernerju Bergu“ bo prinesla avstrijska televizija 18. junija v okviru šolsko-mladinskega programa ob 11. uri dopoldan po besedilu prof. Hansa Wedeniga odlomke iz dela in življenja po vsem svetu priznanega koroškega umetnika dr. Wernerja Berga.

diskretno. Vsi solisti so prejeli za svoje marljivo muziciranje šopke rdečih nageljniov.

Naslednja je bila J. Seb. Bach „Ehre und Preis (Cast in slava)“, peteroglasna fuga (najbolj umetna glasbena oblika, ki je lahko dvo- ali večglasna. Isto melodijo prevzame zapovrstjo vsak glas) iz kantate „Magnificat“. Močna izrazna sila, globoka simbolika, pretresljiva človeška izpoved, to so besede, s katerimi skuša človek izraziti svoje vtise ob poslušanju Bachovih stvaritev. Pravilno je torej, da se tudi naša študirajoča mladina seznani z Bachom, ki je eden največjih glasbenih genijev. Na mestu je, da segamo tudi po takih glasbenih zakladih, kajti ravno s tem vzgajamo dorasčajočo mladino, da bo znala pozneje, ko doraste, čislati umetniško vrednost resne glasbe: od lepe pesmi, oratorija, simfonije, itd. do viška glasbene stvaritve — opere.

Mogočno je zvenela po dvorani „Aleluja“ in napravila na poslušavce nepozaben vtis.

Sledila je Stanka Premrla „Slovenska govorica“. Ta Premrlova pesem je izšla pred desetimi leti v pevski reviji „Zbori“. Ljubim te, slovenska govorica, bolj kot vse na svetu, sveta naša materinska govorica! Pesem nas opominja, da naj nikdar, posebej tu na naših tleh ne pozabimo na sladko, sveto materinsko govorico. Nikdar in nikoli ne pozabi nanjo bodisi doma, bodisi v tujini!

Ker je pesem precej težka, zahteva od pevcev mnogo pazljivosti in dobrega poslušanja. Svojo nalogo so naši mladi pevci prav zadovoljivo rešili.

V drugem delu je prvi nastopil fantovski zbor, ki bi odgovarjal nekako moškemu zboru. Nastopilo je okoli 40 pevcev.

Spored je obsegal: Peter Jereb „Kresna noč“, ravno primerna za ta čas, saj bo kmalu tu. Kresnice sijajo, kresovi vžigajo se nad vrhovi, poje pesem o najlepšem času, pozni pomladi in začetku poletja. Škoda, da ta pesem ni mogla priti do tiste veljave, ki jo zmora samo pravi moški zbor, predpogoj seveda, če so navzoči dobri tenorji in basi. Sicer pa so pesem naši mladi izvajavci zapeli intonacijsko čisto in brezhibno.

V nemški pesmi J. H. Scheina „Der kühle Maien“ so pokazali pevci, da obvladajo tudi baročne skladbe iz 17. stoletja.

V programu so vpletli tudi dve pesmi na tekst Franca Ledra-Lesičjaka, kajti ravno sedaj praznujemo 130-letnico njegovega rojstva. S tem skuša šola pokazati in povezati mladino s staro tradicijo slovenskega teksta in glasbe.

Lesičjakov tekst „Nedeljski jagri“ je uglasbil Luka Kramolc. Pesem je s svojo smešno in vedro vsebino in solističnimi vložki, ki jih je korajžno zapel vsestransko glasbeno uporabni Jože Kovačič, bila deležna pri občinstvu splošnega odobravanja.

Naslednjo narodno pesem „Ljuba si pomlad zelena“ je harmoniziral F. Cigan.

(Dalje na naslednji strani)

Akademija slovenske gimnazije

Muzikalno slavlje mladosti

(Nadaljevanje s 4. strani)

Zbor se je zares razcvetel s pomladno svežino in ljubkostjo ob tej prelepi v srce segajoči narodni pesmi.

Kot zadnja v fantovskem zboru je zadelo pesem lanske leto umrlega slovenskega skladatelja Vasilija Mirka „Čujte, pradedje“.

S to pesmijo se je fantovski zbor spomnil 550-letnice ustoličenja zadnjega koroškega vojvode v slovenskem jeziku.

Pesem „Čujte, pradedje“ in pa „Slovenska govornica“ sta zapustili pri poslušavcih najgloblji vtis.

Nato je nastopil celi zbor kot mešani zbor. Iz mladih vriškajočih grl — nekaj čez 160 pevcev in pevk — je zvenela pesem za pesmijo po dvorani.

Kot prva je bila narodna O. Deva: „Ta zima že zapuška me“. — Pesem, ki ima dve ali tri melodije in je v tej melodiji malo poznana.

Z občutkom so zapeli naslednjo nemško pesem „Musica, die ganz lieblich Kunst“ (Johann Jepp). Sploh se mora priznati zboru, da jim leži nemška beseda prav tako dobro kot domača, in to je velika odlika mladega zbora.

Druga Franca Leder-Lesčjakova pesem na melodijo Luke Kramolca za mešani zbor „Pesem sedanjega časa“, poveličuje kmečki stan. Pesem je izredno lepo in ubrano zvenela.

Takoj po zapeti pesmi so dijaki slovenske gimnazije podarili Lesčjakovi hčerki gospe Košutnikovi iz Globasnice sliko njene očeta. To je dokaz, da tudi mladi rod spoštuje delo vseh naših prednikov. Gospa Košutnikova je odlična kulturna delavka

Talna telovadba

Telovadni nastop nam je pokazal parterno akrobatiko (talno telovadbo), deloma posamezne vaje, deloma s partnerjem.

Lepo število dijakov je izvajalo v talni telovadbi vaje, ki so jih izvajali docela sproščeno. Moderna talna telovadba se namreč izvaja pri mladih telovadcih kar najbolj sproščeno in šele potem, ko dosežejo 14. leto starosti, polagajo važnost na eleganco in lepo stegnjene ude, da dobijo stik s sodobno vrhunsko telovadbo, ki je danes močno razširjena po svetu in na izredno visoki stopnji.

Prof. Kupper je vpletel v to talno telovadbo skoraj vse, kar je dandanes dinamičnega v teh telesnih vajah, dočim se je izognil statičnih gibov, ki se le redkokdaj pojavljajo v sodobni telovadbi. Zato smo videli premete naprej z dotikom ene in obeh rok tal, prevale naprej in nazaj, vaje v dvojicah (tank, premete nazaj itd.), sklopke in celo proste premete naprej. Nekateri so izvedli lepe prevale skozi ročno stojjo nazaj in s tem dokazali, da bi nam poleg sproščenih vaj v talni telovadbi pokazali lahko tudi nekaj finih in stegnjenih izvedb, ki jih zahteva dandanes moderna vrhunska telovadba.

Sicer pa to ni zadnji cilj telovadbe v šoli. Namen šolske telovadbe je preprečiti telesne hibe in zadostiti zahtevi po gibanju mladine, ki mora že tako in tako sedeti po ure in ure v utesnjenih klopih in v slabem zraku v razredu, kar sploh ne ustreza zdravju mladega organizma.

Cilj in glavni namen šolske telovadbe pa je in naj bo: šolati in vzgajati mladega človeka k disciplini, tovarištvu, pogumu, odločnosti. Mladostnik in mladostnica se mo-

in je že napisala dve igri.

Na sporedu je bil tudi Rado Simoniti „Jaše k nam zeleni Jurij“. Je to šestglasna pesem iz sodobne, moderne slovenske glasbene literature. Zapeli so jo intonirano čisto in je bila močno efektna.

Zadnjo pesem „Danes je jasen dan“ je uglasbil France Cigan na besedilo Lovra Kaslja.

Šolanji dobijo nekako predveselje na počitniški čas. Študentje se veselijo počitnic, se veselijo, ko bo konec šole.

Komaj so izzveneli zadnji akordi te posrečene pesmi, je zaorilo po dvorani. Pevci in pevovodja so bili deležni toplega in dolgotrajnega aplavza.

Koncent vseh štirih zborov je pokazal organsko zraščeno mladost pevcev z njihovo pesmijo. Zapeli so z resničnim doživljanjem melodije in teksta. Znali so ustvariti pravo razpoloženje pri poslušavstvu, ki je z globoko zaverovanostjo in zamaknjenostjo sledilo izvajanju sporeda in je nagrajevalo mlade pevce z nenehnim ploskanjem in copotanjem z nogami.

Dirigent France Cigan, duša vsega glasbenega dejanja in nehanja na slovenski gimnaziji, se uveljavlja tudi kot komponist in harmonizator tako narodnih kot umetnih pesmi. Zato pozna tudi zmožnost svojega mladinskega zbora in se kot dirigent zbora giblje na zavidljivi višini. Natančno pozna svoj zbor in ve, kaj sme od njega pričakovati.

Zbore vodi z veliko energijo ter se mu tako posreči iz njih mnogo izbranih barv. Zato mladi pevci pod njegovim vodstvom tudi pojejo s takim navdušenjem in veseljem.

rata vzgajati v smeri čuta za skupnost, predvsem pa in to je pglavltvno šolati njih voljo.

Pri šolski telovadbi naj bo maksima (življenjsko pravilo) imeti pred očmi v prvi vrsti, poudarjam v prvi vrsti, vzgojne mo-

Talna telovadba: plavalni skok preko sotelovadca v raznožju. Foto: Domajnko

mente, dočim prihaja v poštev šolanje telesnih sposobnosti šole v drugi vrsti, in sicer po izreku: „Mens sana in corpore sano“ (zdrav duh v zdravem telesu — Juvenal).

Prof. Kupper je v tem smislu dosegel učinek, da je njegova točka dosegla popoln uspeh, kar je pričalo veliko zadovoljstvo in veselo razpoloženje ob posrečenih vajah mladih telovadcev pri občinstvu, saj je celotni potek vaj spremljalo z neprestanim ploskanjem.

Zborna recitacija

joča slovenska žena) za umrlim in pone- srečnim možem, krik mater, ko jim sporoča pismo iz Hamburga, da so le tam prišli v kraj, še preden so mogli pomagati svojim ljubim v domovini, je pretresljiv, grozoten klic po kruhu in svobodi vsega slovenskega naroda.

Razdelitev glasu v moški in ženski glas je pravzaprav bistvo pesmi: domovina — ženski glas, korak v tujino — moški glas.

V zborni recitaciji so nastopili višji razredi (5., 6. in 7.).

Prof. Messnerju se je posrečilo z glasbenimi vložki — pesmimi „Iz stolpa sem mi zvon doni“, „Gozdič je že zelen“ in „Slovenska zemlja“, še povečati uspeh zborne recitacije. Posebno lepo je prišlo do izraza recitiranje zbora z diskretno glasbeno spremljavo v ozadju, ki polagoma utihne.

Belokranjski plesi

Nekaj čisto novega na nedeljski akademiji so bili slovenski narodni plesi iz Bele krajine v originalnih narodnih nošah s spremljavo tamburaškega zbora. Šola se je odločila za te plesne zato, ker se odlikujejo po svoji enostavnosti in prostosti. Plesna forma je sklenjen krog ali pa deloma tudi v parih.

Znan pojav v etnologiji, da se na obrobni ozemljih neke kulture ohranijo sorazmerno dolgo starinska izročila, ki so povsod že zdavnaj izumrla. Slovenski primeri to potrjujejo: Rezija, Koroška, Prekmurje in Bela krajina. Tako je Bela krajina, ki ima enako kot ves vzhodni obrobni predel Slovenije obenem s Prekmurjem mnogo skupnega s sosednim hrvaškim kajkavskim ozemljem, ohranila v nekaterih običajih najstarejše oblike, ki so med Hrvatmi že izumrle.

Poleg te stare kulturne plasti je v Beli krajini prišlo z Uskoki mnogo štokavskih elementov ljudskega izročila. Ena in druga plast sta pomešani tudi v tamošnjih ljudskih plesih.

Prvo kolo „Lepa Anka kolo vodi“ in drugo kolo „Hruške jabuke“ sta kolo, ki se še danes plešeta v Preloki in Adlešičih. Iz prvega kola „Lepa Anka“ pridejo plesavci in plesavke v drugo kolo „Hruške jabuke“.

Ples „Pobeletelo pole“ — Sirota samja, nemam oca nemam majke — ni znan samo v Beli krajini, ampak tudi v Prekmurju in še celo preko slovenskih meja na Hrvaškem. Ples je po ljudskem izročilu vezan na praznik zimskega kresa in se je plesal okoli ognja.

Narodni ples „Na trumf“ — Izrasla je kopinja (robida), ki ga plešejo v Beli krajini ob hrvaški meji. Je ples, ki sledi prejšnjemu in zaključuje dopoldansko praznovanje.

Ples „Viniško oz. Preloško kolo“ — Igraj kolo, igraj kolo itd. je svatbeni ples tistega tipa, ki je znan po velikem delu Evrope. Pri tem kolu z robcem ali z blazinico izbirajo soplesavca. Tu doseže ples višek na koncu, ko se kolo razdeli v dvoparne zvezde.

Mladenke in mladeniči so se pri teh plesih zares potrudili in so se kar lepo vživali v belokranjsko okolje.

Tamburaški zbor, ki je v tako kratkem času naštudiral spremljavo k plesom, je treba še posebej pohvaliti, kajti s tem so dokazali, da jim glasba leži v krvi.

Zamisel vplesti tovrstno ritmično gibanje v spored akademije je močno posrečena in je treba šoli izreči najlepše priznanje.

Občinstvo je z zanimanjem sledilo plesom in je bilo vidno zadovoljno ter je mlade plesavce in plesavke ob vsaki novi obliki plesa nagrajal z bučnimi aplavzi.

Ob koncu moramo izraziti vodstvu, pedagogom in ne na zadnje učencem tega našega zavoda najvišjo pohvalo za tako krasno uspešno prireditev, ki je tokrat presejala vse dosedanje. Koliko truda in požrtvovalnosti je bilo treba vložiti v delo, koliko znoja je priteklo, da je mogla akademija tako krasno uspeti.

To, kar nam je slovenska gimnazija pokazala letos, presega meje običajne šolske prireditve. To je elitna prireditev, ki bi jo lahko predstavili pred še tako zahtevno občinstvo.

Zato kličemo vodstvu in vzgojiteljem te šole: „Le po tej poti naprej, ki je sicer s trnjem posuta, a vaš trud ne bo zaman, kajti že rodi in bo še rodil obilen sad!“

Kratke vesti iz katoliškega sveta

● Nedavno je papež sprejel malega avstralskega neozdravljivo bolnega dečka Edmunda Coočka, ki je star šest let in je skupno s svojo materjo Elvo romal v Lurd. Papež se je zadržal z malim bolničkom v prisrčnem razgovoru, ga objel in skupaj z njim molil v angleščini očenaš. Nato je dečka povabil naj v luški votlini moli eno zdravamarijo za papeža, tako kot bo tudi papež molil zanj. Ob zaključku je papež Edmundu podaril rožni venec in izrekel nekaj bodrilnih besed njegovi materi. Hkrati je podelil posebni blagoslov za njena dva ostala otroka in njene sorodnike, ki žive v Wollongongu v Avstraliji.

● Ko je bil predsednik Alžirije Ben Bella na obisku v Uzbekistanu v Sovjetski zvezi, je izjavil, da mu ugajajo sovjetske metode na gospodarskem področju, je pa proti brezboštvu. Moskovski radio njegove izjave ni komentiral.

Gospodarske vesti

Paradižnik sadimo poševno

Pri presajanju kapusnic in drugih sadik skrbimo, da ne sadimo pregloboko in ne preplitvo in, da korenine pravilno razporedimo. Kapusnice sadimo tako globoko, da so kalčni listi tik zemlje. Tudi paradižnike sadimo navidezno globoko, skoraj do prvih listov. Da pa ne pridejo korenine pregloboko v zemljo, sadimo paradižnike poševno in ne navpično. Prvi dan bo izgled res nekoliko nenavaden. Toda že naslednji dan se bodo paradižniki vzravali. Razvili se bodo v krepko rastlino, zakaj korenin bodo imeli mnogo, ker bodo zrastle tudi iz stebala, ki smo ga poševno položili v zemljo.

Svinja se noče buhati

Februarja mi je svinja povrgla 12 puiškov, a 6 jih je poginilo. Zanima me, ali naj ji dam kake tablete?

Doječe svinje se navadno ne bukajo. Zdrave in pravilno rejene svinje pa se običajno začno bukati že nekaj dni po odstavitvi. Dogaja pa se tudi, da se svinja ne buka tudi več časa po odstavitvi.

Iz vprašanja ni razvidno ali pujski še sesajo, saj jih ponekod pustijo pri materi tudi 8 tednov. Povedano tudi ni, kako je svinja rejena in če je sicer zdrava.

Vzroki, da se svinja po praritvi dalj časa ne buka, so lahko različni. Med drugim so temu lahko krive težke praritve, pri katerih se poškodujejo in okužijo rodila. V teh primerih pogosto opazimo, da se svinji več časa po praritvi cedi iz rodil gnoj. Zdravljenje je težko in uspeh je negotov. Pogosto se svinje na bukajo zaradi nepravilne prehrane in reje. Sesajoči prašički včasih tako oslabijo mater, ki je neprimerno krmljena, da se le-ta ne opomore še dolgo časa po odstranitvi. Take shirane svinje se pogosto ne bukajo. Paziti moramo zato, da doječa svinja dobi dovolj okusne in lahko prebavljive krme.

Zelo pogosto se dogaja, da se svinja buka, a tega ne opazimo, ker so znaki bukanja zelo slabo izraženi. Pravimo, da gre

za tiho bukanje. V teh primerih se svinje rade zamastijo in se potem res več ne bukajo. V takih primerih si prizadevamo, da bo svinja čimprej primerno rejena, nato pa svinji pokladamo dovolj zelene krme (detelje in lucerno). Še bolje pa je, če svinjo lahko vsak dan izpustimo v ograjen prostor, kjer se lahko sprehaja in pase. To je mimo pravilne prehrane najbolj naraven in cenen način, da se bo svinja redno in pravilno bukala.

Pri tihem gonjenju lahko pojačimo znake bukanja tudi z zdravili, ki jih bo dal svinji veterinar. Seveda le v primerih, če je svinja sicer zdrava in primerno rejena. Uporabo tablet odsvetujemo, ker so le-te nepotreben strošek in lahko več škodujejo kakor koristijo.

Paradižnik na belgijski način

Izkopljemo okoli 40 cm globoko jamo in jo napolnimo z zrelim kompostom. V to vsadimo poševno položeno sadiko paradižnika. Celo rastlino potlej pokrijemo z mešanico komposta in zemlje tako, da ji samo vrh ostane zunaj.

Talne obloge (Bodenbeläge) dobavi oziroma polaga
PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.
Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Sovražnik mladega telesa

Razvedrila in oddiha je potreben mlad človek, ki se v svojem poklicnem delu skozi tedne in mesece ubija pod strogim in zahtevnim nadzorstvom delodajalca ali mojstra. Posebno mladostnik, ki se še prebija skozi tri- ali večletno učno dobo, je še prav posebno potreben sobotnega in nedeljskega oddiha in tudi štiritedenskega letnega dopusta.

Ta prosti čas mladega delavca naj torej služi krepitevi njegovega telesa in duha; zlasti vzgoji duha bi naj posvetil čim več svojega prostega časa, da se tako vsestransko usposobi za poznejše življenje. Tudi vesele razigranosti naj ne manjka; saj je poln življenja, ki se mora tudi na nek način izživeti. Zato je naravno, da mladina nori za športom v najrazličnejših panogah. Saj je kar sumljivo znamenje, če mladostnik nima interesa za podobne vrste udejstvovanja. Verjetno je tak „miren fant“ našel drugo vrsto zabave, ki ga povsem osvojuje. Oklenil se je morda že družbe prijateljev, ki so se že pred časom odtegnili vsakemu kulturnemu delu in ki se udejstvujejo kot „junaki“ po nočnih lokalih in vaških veselicah.

Poznam zgodbo takega fanta. Miren in tih je bil; skoro boječ v vsaki družbi. Samo enkrat je prišel v društveno dvorano k sestanku, pa se ni znašel. Pred drugimi se je izjavil: „To pa ni zame!“ Odslej se je še bolj izogibal družbe poštenih in veselih fantov. Zato so ga pa večkrat videli v družbi malovrednih; ljudje so celo začeli šušljati o početjih njegove družbe, ki je zanimala policijske oblasti. Tako se je popolnoma izločil iz vaškega življenja; saj so že s prstom za njim kazali. Tudi se je zvedelo, da so ga odpustili v delavnici; s tem je zapravljal svoj poklic. Iskal je delo drugje in ga je tudi dobil, a dolgo ni vztrajal; naveličal se je in delo se mu je zdelo prenaporno. Tudi stroga disciplina pri delu mu je presedala, zato je poiskal drugo delo. Medtem je minilo par let. Vse prošnje in solze matere niso pri sinu nič zalegle. Še tako ljubeči opomini so v njem vzbujali še večji odpor in zakrknjenost. Popolnoma je pretrgal s cerkvijo in zakramenti. Med slabimi je iskal le najslabše.

Neke noči je pa izginil. Da je v tujino pobegnil, so govorili ljudje. Tudi policija je za njim povpraševala, ker je bil osumljen prestopkov proti zasebni lastnini. Tako se je končala žalostna zgodba fanta, ki je kot mladostnik zašel na pot zla.

Že stari Rimljani so rekli: „Zdrav razum v zdravem telesu!“ To bodi tudi danes vodilo posebno pri izbiri razvedrila v prostem času; le tako bo mladostnik postal zdrav član narodnega občestva in kremenit značaj katoliške skupnosti.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Osramočena ljubezen . . .

Nekdo je rekel, da ni besede, ki bi bila večkrat do nebes poveličevana in do pekla omadeževana, kot je beseda ljubezen. Najsvetejša čustva izlivajo srca človeška v besedo ljubezen in z isto besedo se drugi pogrezajo v najogabnejše blato počutnosti. Tako je beseda ljubezen ločilnica ljudi v množico plemenitih in množico propadlih...

Veliki in slavni glasbenik Mozart je pisal, ko je bil 25 let star, nekemu prijatelju: „V sebi čutim isti glas narave kot vsak drug človek. Morda je ta glas še močnejši kot v kakem drugem neolikanem, podivjanem človeku. Vendar se ne morem ravnati po vzgledu mnogih mladeničev moje starosti. Predvsem sem preveč veren, preveč pošten, preveč ljubim svojega bližnjega, da bi se upal prevariti nedolžno bitje. Pa tudi zdravje mi je dragoceno, da bi ga tvegala zaradi kakih dvomljivih zvez. Pred

Bogom lahko prisežem, da si do danes ne morem očitati nobenega padca.“

Prelep vzgled, osrečujoča zavest! Koliko nagibov za plemenit boj je v teh kratkih besedah mladega Mozarta!

Tak nagib je najprej skrb za zdravje ali strah pred boleznijo. Večkrat šušljajo o tem ali onem, da zahaja tja, kjer se zgubljen bitja prodajajo za denar. Kolika sramota, poniževanje in nevarnost! Zaradi tolikšne brezvestnosti in lahkomišelnosti skozi rodove kolnejo očeta, ker je zastrupil njih kri. Vsa zdravniška modrost jim ne more povrniti tega, kar je zakrivil samo en padec v mladostni lahkomišelnosti...

Toda še višji, mnogo višji je nagib, ki prihaja iz plemenitega srca. To pa je spoštovanje do drugih in predvsem spoštovanje do postave božje.

Otroški kotiček

„Mustače so mu zavili!“

Na paši so si delali Tevžej in njegovi prijatelji vrbove piščalke. Tevžej je ob tej priliki izgubil svoj rdeči pipec. Bil je še nov in žal mu je bilo zanj. Vsi so mu pomagali pri iskanju.

Kar se spomni Markej, tisti Repičev, ki je hotel biti zmeraj prvi, kako se izgubljena reč najhitreje najde. Treba je namreč vragu mustače zaviti. „Kako, kako,“ so se mu vsi smejali.

Markej je zagrabil šop trave, jo zavil, položil nanjo kamen in pljunil. „Tako,“ je rekel, „zdaj je peklenšček ujet in mora izgubljeno stvar spustiti.“

Pastirji so iskali dalje in res našli pipec. Prav takrat je prišel mimo učitelj. Na vprašanje, kaj delajo, so mu povedali, kaj jih je Markej učil. Učitelj se je nasmehnil in jih poučil, naj takih prismodarij ne verja-

mejo. To je neumno babjeverstvo. Pipec so našli, ker je pač nekdo prav tja pogledal, kjer je ležal.

Tevžej se je zasmejal: „Ali nisem rekel, da je tako.“

Borovljan

1) žepni nožiček z lesenim ročajem („fajdel“)

Ptiček in mačka

Ptiček, pazi,
muca lazi,
vedno stika
za teboj!

Z mehko tace
te zagrabi.
Skrj se, skrij se,
ptiček moj!

Za smeh

Poševni globus. — Zemljepisna ura je. Na mizi stoji globus. „Najprej bomo ponavljali,“ pravi učitelj in pokliče učenca Goloba. „Golob, zakaj je na globusu os postrani?“

Golob molči in ne vé, kaj bi rekel. „Le lepo povej, zakaj stoji globus poševno?“

„Prosim, še dotaknil se ga nisem,“ pravi Golob.

Pa poseže vmes Domnikov Nace in pravi: „Dobro sem videl, lahko rečem. Že v

pisarni, ko ste mi dali globus v roke, je bil postrani nagnjen. Mi ga nismo pokvarili. Pokvarjen je že bil, ko sem ga prinesel iz pisarne.“

Rdeča kapica. — Vido so ljudje klicali „Rdeča kapica“, ker je zmerom nosila rdečo kapico. Nekega dne jo je mama poslala v trgovino.

„Dober dan, Rdeča kapica,“ jo je pozdravil prodajalec. „Povej mi, kje imaš volka?“

„Za pultom stoji,“ se je odrezala Rdeča kapica.

Praznoverna Ančka. — Mojca in Ančka sta srečali črnega muca. Praznoverna Ančka je vprašala z boječim glasom: „Ali ne misliš tudi ti, da pomeni črna mačka nesrečo?“

„O dā,“ pravi Mojca, „za miši prav gotovo!“

V šoli. — Učitelj: „Andrej, če rečem: Zdaj pojdemo domov — kateri čas je to?“

Andrej: „Poldne, gospod učitelj.“

Kako je naučil cigan konja stradati

Nekemu ciganu je bilo težko prehraniti konja. Brez konja pa ni hotel biti. Pa si je izmislil, da ga nauči brez hrane. Ni mu več dajal ne sena, ne ovsa in tudi na pašo ga ni več pustil. Po nekoli dneh je konj poginil od gladi. Ko cigan to vidi, reče:

„Joj, nesrečna žival! Komaj sem te naučil živeti brez hrane, pa pogineš!“

Iz filmskega sveta

Švedski film „Molk“ v Celovcu

Veliko pisanja je zadnji čas o filmu „Molk“, katerega je režiral znani švedski režiser Ingmar Bergman. Zlasti v Nemčiji je precej razburjenja glede tega filma in je v nekaterih zveznih deželah prepovedan, drugod pa celo priporočan. Tudi v drugih državah je državna kritika razločno ocenila ta film ter so morali v nekaterih državah film močno izrezati. Tako je film v Nemčiji za 15 sekund krajši, na Nizozemskem za 46 sekund in v ZDA pa kar za 66 sekund. Sredi junija bodo ta film predvajali tudi v Celovcu (Wulfenia) in v Beljaku (Apollo in Mestni kino) ter bo skrajšan za 15 sekund.

V čast Georgesa Melies

Ob navzočnosti avstrijskega prosvetnega ministra je bila te dni odprta na Dunaju skromna filmska razstava v čast Georgesa Melies. Ta mož je namreč že koncem prejšnjega stoletja zaslužil, kakšno vlogo bo zavzel film v bodočih desetletjih. Svoje znanje je posvetil tej novi umetnosti ter je s svojimi malimi filmi postavil osnovne filmske spretnosti.

Henrik Sienkiewicz :

OBLEGANJE

Jasne gore

V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

Medtem se je kolikor toliko zjasnilo. Gospod Andrej je zahvalil nebo, zakaj drugače bi ne mogel dotipati zaželenega topa. Sedaj je dvignil glavo iz rova, natezal pogled ter ugledal nad seboj črno črto, ki je označevala breg nasipa, in ravno tako črne zarise košev, med katerimi so stali topovi.

Lahko je celo zapazil njihova žrela, ki so bila nekoliko potisnjena nad rovom. Pomikal se je počasi vzdolž rova in končno našel svoj top. Sedaj je obstal in začel poslušati.

Z nasipa je prihajal šum. Očividno je pehota stala pripravljena pri topovih. Toda že sama višina nasipa je zakrivala Kmitica; lahko bi ga slišali, toda videti ga niso mogli. Sedaj mu je šlo le za to, ali se mu bo posrečilo od spodaj priti do topovega žrela, katero se je dvigalo visoko nad njegovo glavo.

K sreči niso bile stene rova preveč strme, razen tega sveže napravljeni nasip še ni zmrznil, dasi so ga polivali z vodo, ker je vlažno vreme trajalo že nekaj dni.

Ko je Kmitic vse to opazil, je začel potihoma delati luknje v vzbočju in se polagoma vzpenjati k topu.

Čez četrto ure se mu je posrečilo doseči z roko topovo žrelo. Za hip je obvisel v zraku, toda njegova nenavadna sila mu je

dovolila, da se je držal toliko časa, da je potisnil klobaso v topovo žrelo.

„Na, pes, klobaso!“ je zamrmral, „samo da se ne zadaviš z njo!“

Po teh besedah se je spustil dol in začel iskati vrstico, ki je bila pritrjena na zunanjem delu klobase.

Čez hip jo je otipal z roko. Toda sedaj je prišla največja težava, zakaj treba je bilo kresati in prižgati vrstico.

Kmitic je malo počakal, da bi nastal večji šum med vojaki na nasipu.

Naposled je začel nalahko udarjati s kretilom ob kremen.

Toda v tem hipu se je zaslišalo nad njegovo glavo vprašanje v nemškem jeziku: „Kdo je v rovu?“

„Jaz sem, Hans!“ je odgovoril brez oklevanja Kmitic, „puševnik mi je vrag vrgel v rov, zdaj si pa krešem, da bi ga našel.“

„Dobro, dobro!“ je odgovoril topničar. „Sreča, da ne streljajo, ker bi ti sicer že sam puh odtrgal glavo.“

„Aha!“ si je mislil Kmitic, „top ima razen mojega naboja še svojega. Tem bolje.“

V tem hipu se je ožvepljena vrstica vnela in drobne iskricke so začele lesti kvišku po njeni suhi površini.

Čas je začel minevati, torej se je Kmitic spustil, ne gubeč minute, kar so ga noge nosile ob rovu v beg, ne posebno se ozirajoč na šum, ki ga je delal. Toda komaj je zbežal kakih dvajset korakov, je radovednost premagala občutek strašne nevarnosti.

„Najbrže je vrstica ugasnila, ker je v zraku vlažnost!“ je mislil.

Obstal je. Ozrši se je še ugledal iskrico, a že dokaj višje, kakor jo je pustil.

„Ej, če le nisem preblizu!“ si je rekel in strah ga je prevzel.

Spustil se je na vso moč, zadel ob kamen in — padel. Vtem je grozen pok pretresel ozračje; zemlja se je zamajala, razmetani kosci lesa in železa, kamenje, grude in zemlje so mu zažvižgale mimo ušes in mu vzele zavest.

Potem so sledile nove eksplozije. Zaboji smodnika, stoječi v bližini topa, so se razpočili ob prvem pretresu.

Toda gospod Kmitic tega ni več slišal, zakaj ležal je v rovu kakor mrtev.

Tudi ni slišal, kako so se po gluhi tišini razlegli človeški stoki, kriki in vpitje na pomoč; kako je prihitela na mesto nesreče skoraj polovica švedske in zavezniške vojske, kako je naposled prijahal sam Müller v spremstvu svojega štaba.

Hrup in zmešnjava sta trajala dolgo časa, preden je švedski general iz zmede poročil spoznal, da je nekdo nalašč razstrelil top.

Ukazal je takoj poiskati krivca. In res so zarana iščoč vojaki našli v rovu ležčega gospoda Kmitica.

Pokazalo se je, da je le oglušen in da je od eksplozije spočetka izgubil moč v rokah in nogah. Ta slabost je trajala ves naslednji dan. Zdravili so ga najskrbneje. Zvečer je prišel komaj nekoliko k sebi.

Müller si ga je dal takoj pripeljati.

Sam je zasedel srednji prostor pri mizi, zraven njega so sedeli knez Heski, Vreščovič, Sadoviski ter vsi znamenitejši švedski oficirji, izmed poljskih pa Zbrožek, Kalinski in Kuklinovski.

Poslednji je ob pogledu na Kmitica osinjel; oči so se mu zasvetile kakor dva ogla in brki so začeli drgetati. Ne da bi čakal na generalova vprašanja, je rekel: „Tega

ptiča poznam... Ta je iz čenstohovske posadke. Zove se Babinič!“

Kmitic je molčal.

Bledo in trudno je bilo njegovo obličje, toda pogled je imel drzen, obraz miren.

„Ti si razstrelil top?“ je vprašal Müller.

„Da!“ je odgovoril Kmitic.

„Kako si napravil to?“

Kmitic je povedal v kratkem vse, zatajil ni ničesar. Oficirji so se začudeno spogledali med seboj.

„Junak!...“ je prišepetal Sadoviskemu knezu Heski.

Sadoviski pa se je sklonil k Vreščoviču: „Grof Vajkard,“ je vprašal, „kaj? Ali dobimo to trdnjavo pri takih branilcih?...“

Toda Kmitic je rekel: „Se več nas je v trdnjavi, ki bi tvegali kaj takega. Ne veste ne dneva ne ure!“

„Mi imamo še več kakor eno vrv v taboru!“ je odgovoril Müller.

„To tudi mi vemo. Toda Jasne gore ne dobite, dokler živi tam en sam človek!“

Nastal je trenutek molčanja. Potem pa je Müller nadaljeval izpraševanje: „Zoveš se Babinič?“

Gospod Andrej si je mislil, da je po tem, kar je storil, in spričo bližnje smrti nastal čas, ko mu ni treba več prikrivati svojega imena. Naj ljudje pozabijo krivice in dogodke, ki so z njimi v zvezi, naj se razglasi njegova slava in posvečenje.

„Ne imenujem se Babinič,“ je odgovoril z nekim ponosom, „imenujem se Andrej Kmitic; bil sem polkovnik lastnega prapora v litovski vojski.“

Komaj je zaslišal to Kuklinovski, je planil kakor blazen pokonci, izbuljil oči, odprl usta, se začel biti z rokami po bokih ter naposled zakričal: „General, prosim za

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O

B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Ivan Vuk:

Zgodba o bogatem in siromašnem kmetu in o treh volih

Zapisano je: „Laže je iti kameli skozi uho šivanke nego bogatinu priti v nebesa.“ To resnico podpišem prav rad.

Tako je začel sprevodnik Janez svojo zgodbo tisti večer, ko smo praznovali moj štirideseti rojstni dan v Ruški koči na Pohorju. Bila je vrsta na njem, da pove kak dogodek iz svojega cestovanja.

„Vem, da mi ne boste verjeli tega, kar vam bom povedal...; saj bi tudi kmalu jaz sam ne verjel, ako bi ne bil zraven.“

„Začni, začni... Kaj je treba takega uvoda. Se bo že videlo, če je res, ko boš povedal.“

„Kakor hočete,“ je odgovoril „Pa bom brez uvoda.“

In sprevodnik Janez je vzel iz žepa svinčnik, kratak in neopščen, ter je jel z njim čakati po mizi. Taka namreč je bila njegova navada pri pripovedovanju.

„Vozil sem tiste dni na ozkotirni progi Valjevo—Užice. Tam doli je to, saj veste, v Šumadiji, ehe, izborna slanina je tam, na poseben način prirejena —. Vozovi niso visoki, kakor je že to pač pri ozkotirnih železnicah, lahko kar skačeš ven ali notri, kakor se ti zljubi. Vlak sam pa tudi ne dirja baš preveč. Vsaj takrat ni vozil prehitro, ko sem jaz tam služboval.“

Nekoč, proti večeru, so prignali gonjači trgovcu za živino močne, velike vole, da jih natovorijo za Valjevo, kamor so bili namenjeni. Pomagal sem tovoriti, zakaj žival je bila trdovratna, kot je že pač vol. Pa tudi ni bila šala s takšno zverjo se baviti predolgo. Tiste velikanske postave so vzbujale nehote ugled. Saj pa se jim je pod vratom podbradek kar zibal in bogme, da nisi imel poguma, razsajati nad njimi, kakor se je to včasih zgodilo pri kakšni bori kravici, ki je poleg svoje revščine še vendar vkljub temu bila muhasta. Pogledal te je tak vol s tisto debelo glavo in debelim vratom tako malo po strani — samo pogledal, pa si se rad umaknil in mu jel zlepa prigovarjati, naj izvoli vstopiti v voz, ker vlak nima časa čakati. Dobil sem pač zato od trgovca primerno napitnino, ki mi je kaj prav prišla.

Ko smo jih natovorili, ali bolje, ko so voli izvolili vstopiti v vozove, si je trgovec oddahnil, jaz pa tudi.

„Hvala Bogu,“ je dejal. „Da sem le izvršil.“

Da smo pa jaz in drugi gonjači delali

več nego on, ki je samo delo vodil, ni upošteval — razen z napitnino, kar sem pa že omenil — in je bil mnenja, da je vse to on naredil.

Naj bo v božjem imenu, sem rekel samemu sebi. Ne gre mi baš za to, kdo je delal, čeprav tako živino, kakor so bili ti voli, tovoriti ni pasja dlaka, kar sem že omenil. Ze to, koliko se pri tem živina namuči. Poleg pa še človek. Ker sem pa skromen, sem mu to veselje prepustil.

Zaprl sem vrata vagonov in dal signal. Vlak se je premaknil, jaz sem se pa lepo usedel v službeni voz, da opraviš nekatere pisnene stvari. To storim sedaj brez skrbi, saj je vse v redu. Vlak vozi lepo po predpisu, kakor se to spodobi tovrnemu vlaku. Prva postaja je še daleč, zavirači pa so tudi na svojih mestih.

Ali zgodilo se je, kar se vsak dan ne zgodi. In tudi Bog varuj, da bi se. Blizu vasi Vidova — to je tam na Ovčjem polju — so se odprla vrata enega od treh vagonov, v katerih so bili voli. Kako se je moglo to zgoditi, pa res ne vem. Morda je vlak preveč stresal, pa so vrata počasi spolzela nazaj. Morda jih je kak vol slučajno zadel z rogov in jih odrinil. Saj vsak vol ni tudi baš tak vol, da bi ničesar ne razumel. In ko je videl, da se tista stena, kateri mi ljudje pravimo vrata, premika in da je za njo svoboda, bi moral biti res vol, da bi jih ne odrinil. Trije voli, meni nič tebi nič pogledajo na prosto v svobodo. O, prav lahko si predstavljam, kako jim je bilo pri tej iznajdbi. Prepovedi pa tudi ni bilo, da bi se ne smelo iti iz voza, ako so vrata odprta, in tako se je zgodilo, da so trije voli kar lepo poskakali iz vagona.

Neverjetno, kaj? Ali tako je bilo. In najlepše pri tem je bilo to, da nikdo izmed zaviračev tega ni opazil. Res je, da je bil že večer, ali trije taki voli se pa vsekakor vidijo, ako skočijo iz voza.“

„Ali se jim je kaj zgodilo?“ vprašam vneto.

Sprevodnik Janez preneha čakati s svinčnikom po mizi, dvigne oči in stegne vrat.

„Nič.“

Vrgel je svinčnik po mizi, udaril s pestjo po risbah in še enkrat ponovil važno in nekako srdito.

„Nič... tako mi moje pleše. Samo eden si je zlomil rog.“

prepričal po lastni nepopravljivi škodi.“ „Kaj namerava vaše velerodje storiti z njim?“

„Ukazal bi ga obesiti; ker pa sem sam vojak in znam ceniti pogum in junaštvo... poleg tega je žlahčič visokega rodu... zato ga bom dal še danes ustreliti.“

„Vaše visokorodje... Nimam namena poučevati največjega vojaka in državnika novega veka, toda dovolim si le povedati, da je to zelo slaven mož, če vaše visokorodje stori to, odidejo prapori Zbrožka in Kalinskega gotovo še isti dan in se priključijo Janu Kazimirju.“

„Če je tako, jih dam do zadnjega pobiti, preden odidejo!“ je zakričal Müller.

„Vaše visokorodje, to je velika odgovornost, zakaj če se to izve, in poguba dveh praporov se dá težko prikriti, zapusti vsa poljska vojska Karola Gustava. Vaše visokorodje ve, da se v zvestobi že majoje... Hetmani sami niso zanesljivi. Gospod Koniecpolski je s šest tisoči najboljših konjenikov ob strani našega gospoda... To niso šale... Bog obvaruj, če bi se tudi ti obrnili proti nam, proti osebi Njegovega Velikanstva!... In povrh se ta trdnjava še brani. Tudi ni lahko pobiti prapore Zbrožka in Kalinskega, ker je tu še Wolf s svojo pehoto. Lahko bi se sporazumeli s posadko v trdnjavi...“

„Sto rogatih hudičev!“ ga je prekinil Müller. „Hočeš torej, da bi temu Kmiticu daroval življenje? To ni mogoče!“

„Hočem,“ je odgovoril Kuklinovski, „da ga daruje vaše visokorodje meni.“

„In kaj misliš storiti z njim?“

„Jaz... jaz ga živega oderem...“

„Saj nisi vedel niti njegovega pravega

„Kaj pa je bilo dalje?“

„Dalje?... Vlak je hitel dalje. Sele na prihodnji postaji smo opazili, da so voli vrata vagona razbili in pobegnili.“

„Prej si pa rekel, da so se vrata odprla, ali da jih je morda celo vol sam odrinil.“

„Ah,“ je mlasknil z usti in vrgel glavo na levo. „Nikar me ne moti. Mi smo javili, da so voli vrata razbili. Kaj misliš, da smo železničarji takšni voli, da bomo take tri vole, ki so pobegnili, plačevali in še povrh kazni? Saj je bilo dovolj to, da nismo takoj ustavili vlaka, ko smo zapazili, da so skočili iz vagona.“

„Saj se je vendar moramo videti, ali so vrata razbita ali odprta.“

„Seveda se je poznalo.“

„Ali...“

„Nič ali,“ je mahnil sprevodnik Janez z roko. „Razbili smo jih — razumljivo! In komisija je lepo ugotovila razbita vrata. Torej višjo silo. Za višjo silo pa železničar ne odgovarja, pa naj si bo sprevodnik, zavirač ali strojevodja. Saj so pa bili tisti voli za to tudi dovolj močni in sposobni, mislim... Ali pustimo to. To ni važno...“

Tisti večer so torej tisti trije voli, kakor kakšni popotniki prišli v vas Vidovo. Poiskali so si, kakor se to spodobi vsakemu poštemu popotniku, prenočišče. Dva sta jo krenila k hiši dveh siromašnih kmetov. Bila sta starejša od tretjega. Tretji, tisti brez roga, pa se je pomešal med čredo bogatega kmeta Ristovića. Brezdvomno je videl tam več krav nego pri siromašnem in, prosim vas, kdo od vas bi ne izbral rajši večje družine, posebno če je mlad. Saj tudi pri živini niso vsi voli enaki. Nekateri ljubijo večjo družino, drugi so zopet bolj z manjšo zadovoljni.

Drugi dan sta se siromašna kmeta ne malo začudila, kar si pač lahko mislite, ko sta zagledala gosta — vola, korenjaka, ki ju ni še nikdar premogel njun hlev. Bogme, tudi jaz bi se začudil.

Vola nista imela nobenih dokumentov, da bi se legitimirala, od kod sta (da sta vola, se je videlo) in če sta poštena in ne morda kakšna potepuha, ki ju preganja zakon. Zato sta ta dva kmeta naredila po predpisu, ki velja za vsa prenočišča. Javila sta v občino. Občina naj se briga, da izve, od kod sta in kam potujeta. —

Kmet Ristović pa svojega gosta ni naznanil. Ko ga je zapazil, mu je bilo sicer malo čudno in počesal se je po vratu. Potem pa je zadovoljno pokimal, češ, le ostani, nismo tako revni, da bi ne imeli grizljaja tudi za tebe. In kajpada ni naznanil. Zakaj naj bi delal neprijetnosti volu in gosposko nadlegoval. Saj tisti predpisi tudi niso baš stekle mačke.

Imena, torej ga nisi poznal. Kaj imaš proti njemu?“

„Spoznal sem ga šele v Čenstohovi, ko sem šel drugič kot vaš poslanec k meni-hom.“

„Ali imaš kak vzrok za maščevanje?“

„Vaše visokorodje! Hotel sem ga kot privatna oseba pregovoriti, da bi prišel v naš tabor... On pa je izkoristil to, da sem odložil svoje poslanstvo, ter mene, Kuklinovskega, tako razžalil, kot me ni še nihče razžalil v življenju.“

„Kaj ti je storil?“

Kuklinovski se je stresel in zaškrtal z zobmi.

„Bolje je, da ne govorim o tem... Dajte mi ga, vaše visokorodje... Saj je itak obsojen na smrt, jaz pa bi se hotel prej še malo poigrati z njim... Oh! A še tem rajši, ker je to Kmitic, katerega sem prej oboževal, a me je tako poplašal!... Dajte mi ga, vaše visokorodje! Tudi za vas bo bolje, zakaj če ga upihnem jaz, se Zbrožek in Kalinski in z njima vse poljsko viteštvo ne obregnejo ob vaše visokorodje, marveč samo ob mene, a jaz si bom že znal pomagati... Ne bo jeze, očitkov, puntov... To bo samo moja privatna stvar. Iz Kmitičeve kože si dam napraviti boben...“

Müller se je zamislil, hipoma mu je zablišnil na obrazu sum.

„Kuklinovski,“ je rekel, „morda ga hočeš rešiti?“

Kuklinovski pa se je tiho nasmejal; toda ta smeh je bil tako grozen in odkritosrčen, da je Müller prenehal dvomiti.

„Morda svetuješ pravi!“ je rekel.

„Za vse svoje zasluge prosim edino to nagrado!“

„Torej si ga vzemi!“

Tako je v svoji dobrodušnosti modroval kmet Ristović in vola z odbitim rogom ni naznanil. —

Ali... čez nekoliko dni potem je prišel v občino Vidovo trgovec, kateremu so tisti voli manjkali. Jaz pa — ker sem bil baš prost — sem ga spremljal. Tu izve, da sta dva vola res na prenočišču pri dveh kmetih. A o tretjem ni nobenih vesti.

— E, je zmigal z ramami trgovec. Kjer sta dva, bo pa še tretji blizu. Kaj mislite? — To, kar vi, sem odgovoril.

Malo sva povpraševala, malo dajala otrokom dinarje in sva ga imela. Saj ljudje radi povedo.

— Ristović, pravi neka ženica, tisti bogati kmet sredi vasi, ki mu ni nikoli dovolj, ima enega, ki pa ni njegov.

— Čigav pa je?

— Sam Bog vedi. Prišel je, kakor popotnik.

Tako sva ga imela. Trgovec je dvigal kožo na čelu, sukal glavo in mi pomežikal.

— Pojdiva, pravi. Sodišče nama naj izstavi dovoljenje, da lahko pri Ristoviću pogledava v hlev. Poznam take zgodbe, je dodal.

Dovoljenje sva dobila.

Kako se je razljutil, prijatelj!“

Sprevodnik Janez je stegnil vrat in nas gledal tako prodirajoče, kakor da smo imeli vsak po enega vola skritega nekje.

— Kaj? je zakričal. Pa mene boste sumničili? Mene? Ali ne veste, kdo sem? Da imam lahko, ako hočem, deset takih volov? Prišlo se bom, gospod.

— Kaj se boš pridušal, sem si mislil, ko pa vemo.

Trgovec mu je gledal v obraz, ki je bil ves rdeč od notranjega strahu ali od jeze, kaj vem. Ali v oči mu ni bilo mogoče pogledati. Umikal jih je na vse strani.

(Dalje na 8. strani)

Fran Albrecht:

Na vrtu višnjevih nebes

Na vrtu višnjevih nebes
vzcvetele so rože zlate.
Te rože so, Anica, zate
in zame vzcvetele nocoj.

Za najino krasno ljubav
te rože je Bog zasejal,
vsem daljam je zarje prižgal,
da svetijo nama nocoj.

Nocoj je ves svet paradiž...
Čuj! Strune srca mi zvenijo
najsajšo nocoj melodijo:
Postani mi žena nocoj!

besedo! General, prosim za besedo! Brez odloga, brez odloga!“

Istočasno je nastal med poljskimi oficirji velik šum, katerega so Švedje začudeno poslušali, zakaj za nje ni pomenilo Kmitičevo ime nič. Toda takoj so zapazili, da mora biti to nenavaden vojak, kajti Zbrožek je vstal, se približal ujetniku in rekel: „Gospod polkovnik! V okoliščinah, v katerih si ti, ti ne morem nič pomagati, toda prosim te, podaj mi roko!...“

Toda Kmitic je dvignil glavo in rekel: „Ne podajam roke izdajcam, ki služijo proti domovini.“

Zbrožkovo obličje je zalila kri.

Kalinski, ki je stal za njim, se je tudi umaknil; švedski oficirji so ju takoj obstopili ter izpraševali, kdo je ta Kmitic, čigar ime je napravilo tak vtis.

Medtem je Kuklinovski povabil v sosedni sobi Müllerja k oknu in govoril: „Vaše blagorodje, za vas to ime ne pomeni nič. Kmitic pa je prvi vojak in prvi polkovnik v vsej ljudovladi. Vsi trdijo to o njem, vsi vedo za to ime. Nekdaj je služil Radzivilu in Švedom, sedaj pa je prešel, kakor se vidi, na stran Jana Kazimirja. Ni mu ga para med vojaki; morda se da primerjati edino z menoj. Edino on je mogel to storiti, da je odšel sam in razstrelil ta top. Po tem enim dejanju ga je lahko spoznati. Tudi Hovanskega je tako napadal, da je bila že razpisana nagrada na njegovo glavo. Z dve sto do tri sto vojakov je vzdrževal vso vojno po sklovskem porazu, dokler se niso drugi opomogli in se po njegovem zgledu otresali sovražnika. To je najbolj nevaren človek v vsej deželi...“

„Čemu mi prepevaš o njegovi slavi?“ ga je prekinil Müller. „Da je nevaren, sem se

Potem sta odšla oba v sobo, kjer so bili zbrani ostali oficirji. Müller se je obrnil k njim in rekel: „Za zasluge gospoda Kuklinovskega mu izročam ujetnika, da razpolaga z njim po svoji volji.“

Nastal je trenutek molčanja; potem pa se je Zbrožek vzravnaval in vprašal s poudarkom zaničevanja: „Kaj pa namerava storiti gospod Kuklinovski z jetnikom?“

Kuklinovski, navadno sključen, se je zdaj vzravnaval; usta so se mu razširila v zlovražen smehu, zenici v očeh sta začeli drgetati. „Komur ne ugaja, kaj mislim storiti z jetnikom,“ je rekel, „ve, kje me najde.“ In potresel je nalahko s sabljo.

„Na besedo, gospod Kuklinovski!“ je rekel Zbrožek.

„Na besedo, na besedo!“

Rekši se je približal Kmiticu.

„Pojdi črviček, z mano, pojdi, preslavni vojaček... Jaz ti že postrežem!“

„Mrhar!“ je odgovoril Kmitic.

„Dobro, dobro, drzna dušica... Medtem pa pojdi!“

Oficirji so ostali v izbi, Kuklinovski pa je sedel na konja pred stanom. Imel je s seboj tri vojake. Enemu je ukazal peljati Kmitica na vrvi in vsi so odšli proti Lgoti, kjer je bil polk Kuklinovskega.

Kmitic je med potoma goreče molil. Vedel je, da se bliža smrt, in se je priporočal Bogu iz vse duše. Tako se je bil zatopil v molitev, da ni niti slišal, kaj mu je pravil Kuklinovski; tudi ni vedel, kako dolgo je trajala pot.

Obstali so naposled v praznem, na pol podrtem kozolcu, ki je stal nedaleč od stanovanj polka Kuklinovskega na odprtem polju.

(Dalje prihodnjič)

Žalostna bilanca nogometnega športa

285 mrtvih in 214 težko ranjenih

Stari Grki so ustvarili harmonično vzgojo svoje mladine in dali tudi telesni vzgoji ono mesto, ki ji gre. Oni so takorekoč postavili resnično življenjsko in kulturno podlago: zdravje duha in zdravje telesa. Torej že pred 2500 leti je bil ideal Grkov človek, ki je imel poleg izobrazbe in нравnih kreposti tudi zdravo, lepo oblikovano in krepko telo. Grška gimnastika ni bila samo v prid vzgoji mladine, temveč je bila last vsega naroda. To se pravi z drugimi besedami: Likurg in Solon sta pisala zakone, v katerih je obsežena vsa vzgoja ne samo mladine, temveč vsega grškega naroda, odnosno vseh državljanov.

Od tedaj pa do danes se je marsikaj spremenilo. Mnogo smo napredovali in tudi tehnični uspehi so dandanes na neprimerno višji stopnji kakor v dobi starih Grkov; ne smemo prezreti tudi dejstva, da imamo dandanes neprimerno več športnih panog v katerih tekmujejo sodobni športniki, kakor so jih imeli svoječasno stari Grki. Pa tudi tega ne smemo prezreti, da je ideal današnjih športnikov na daleč nižji stopnji kakor je bil pri športnikih stare Grčije; le-ti so tekmovali za čast svoje domovine in čast svojega rojstnega kraja in so za svoje zmage prejeli samo oljkovo vejico, ki jim je bila dražja od vsega bogastva.

Zato se nam ne sme zdeti prav nič čudno, če je znani publicist Egon Erwin Kisch že svoječasno karikiriral našo športno bodočnost takole: v areni bodo ostali samo še zamorci in drugi pisani kolonijalci, njih beli gospodarji pa bodo sedeli na tribunah ter gledali in ploskali in se jezili. Ali naj bo to šport 20. stoletja? V športu naj bi videli le še cirkus in senzacije! In končno: polne tribune gledalcev ter 22 nogometašev na igrišču!

Sedaj pa pogledajmo, kaj se dogaja v športu pri nas po 2500 letih. Pred kratkim je bila v Limi, glavnem mestu države Peru, pred 45.000 gledalci nogometna tekma med reprezentancama Argentine in Peru. Dve minuti pred koncem tekme je izzvalo katastrofo cca 600 gledalcev, ki so navalili na urugvajskega sodnika, ker ni priznal gola Perujčanom, ki bi prinesel s tem izenačenje (1:1). Ne glede na to iz kakšnega razloga sodnik ni priznal Perujčanom gola, je postopek gledalcev vse graje vreden in je to doslej edinstven slučaj v nogometnem športu, kajti radi enega gola 285 mrtvih in 214 težko ranjenih je gotovo znak nepojmljivo pokvarjenih gledalcev današnjih športnih prirediteljev.

Do skrajnosti so morali tem gledalcem odpovedati živci in njihova razburjenost ne pozna gotovo nobenih meja. Potem, ko je še policija nastopila s solznimi bombami, je nastala prava panika v stadionu, kjer se je nudila slika kakor na bojišču, polnem strahote med ranjenci in mrtvimi. Duhovniki so delili onim, ki so se zadržali in ki so bili do smrti pohojeni, zadnji blagoslov, kakor je bil to slučaj na bojnem polju. Po-bite šipe na oknih, prevrnjeni avtomobili, kri na stenah, čevlji po tleh, vse je ležalo navzkriž kakor po kaki hudi bitki na bojnem polju.

Poročajo, da je neka žena v tej zmedeni množici rodila dete in se prav nič ne ve za usodo matere in otroka.

Naj bo tega dovolj; celo na bojnem polju je bilo na tako majhnem prostoru redkokdaj toliko mrtvih in ranjenih kakor na majhnem delu stadiona v Limi.

Nasprotniki športa bodo seveda izrabili ta slučaj in očitali onim, ki se potegujejo za telesno vzgojo mladine: torej tak je vaš šport in s tem naj se bavi naša mladina? Kdor je takega mnenja, dela krivico športu in telesnim vajam še posebej. Ni teh izgrediv kriv šport, temveč ljudje, taki ljudje, ki vidijo v športu samo igro in pa zmago za vsako ceno. Res je na drugi strani, da imamo nekaj takih športov (nogomet, hokej na ledu, boks itd.), ki že s svojo borbenostjo kaj radi zapeljejo tako igravce kakor gledavce na stranpot, da pozabijo pri tem na pravila in na fair (izg. fer) tekmovalne. Kdor se ne more obvladati, ta naj se ogiblje takih športov, naj ostane doma!

Sem pa slej ko prej mnenja, da je za vzgojo mladine najboljši masovni šport (telovadba, lahka atletika, plavanje, razne igre, kjer nasprotnika sploh ne prideta v dotiko, drsanje, smučanje itd., itd.). Tu pogrešam zlasti krasno igro odbojka (Volleyball (izg. volibol), udarka (Schlagball) in še polno je takih lepih iger, ki so tu skoraj nepoznane. Zakaj ne bi začeli s temi?

Ivo Kermavner

Zgodba o bogatem in siromašnem kmetu in o treh volih

(Nadaljevanje in konec)

— Mhm, je rekel trgovec, ko je kmet prenehal. Saj ni nič hudega. Samo pogledala bova, pa je.

— Ne bosta, se je udaril v prsi in zrastle kakor hrast.

Presneto, ta je trden, sem pomislil in občudoval sem ga.

Trgovec pa je razvil papir in mu ga pomolil pred oči.

— Izvolite čitati.

O, znal je ta človek ščipati. No, da, zato je bil pa trgovec.

Ali vi bi mogli videti kmeta! Prijatelji, ves je prebledel. Še pod kožo je prebledel. Buljil je v levi kot papirja tako strašno, da sem se zbal za njegove oči. Tam je namreč bil pečat sodišča. Možak ni mogel verjeti, da je kaj takega mogoče.

Naposled je vrnil papir in videl sem, kako se mu je tresla roka.

Zmajal je z ramami prezirljivo in dejal resignirano:

— Pa... nekaj vol se je res zgasil pri mojih... Rog je imel zlomljen. Mislim sem, da se je zatekel k mojim iz kakšnega boja. Zato ga nisem odganjal. Zakaj bila je že noč in lačen je bil.

Skoro zasmilil se mi je, ko sem videl, kako naglo je tista bahata ošabnost splahnela in je stal pred nama kakor grešnik pred cerkvenimi vrati.

— Hvala vam v imenu mojega vola za gostoljubnost, ki ste mu jo izkazali, je rekel trgovec.

— Nakrmil sem ga, to je res. Ali zadrževal ga nisem. Naj gre v božjem imenu, kamor mu je pot.

— Pa ni šel?

Silno se je potil kmet.

— Predobrega srca sem. Nisem ga podil. Sam naj gre, kakor je prišel.

Trgovec je pokimal, jaz pa sem odgnal vola. Še nisva bila menda dobrih dvajset korakov stran, kar zaslišiva korake.

— Kam greste sedaj, gospod?

Obrnem se in vidim kmeta. Strah mu je gledal iz oči.

— Grem, da vas nagrade za gostoljubje, je rekel trgovec. — Zakaj dobro vzgojen človek sem.

— Ni mi do nagrade, gospod... Kmet sem in skromen človek.

— Krivico bi vam delal.

— Dovolj sem dobil, gospod, je rekel tiho in stopil k trgovcu. Stisnil mu je bankovec-tisočak.

Trgovec mu je pogledal v oči. Za trenutek je pomišljeval in se nasmehnil.

— Naj se izpolni vaša želja.

Videl sem, kako globoko si je Ristovič oddehnil!

Sprevodnik Janez se je naslonil nazaj, spravil svinčnik v žep in nas pogledal.

„Taka je ta zgodba.“

Nekaj časa smo molčali in v mislih na kratko pregledali še enkrat celo zgodbo.

„Hitro je zaslužil tisočak,“ je rekel nekdo.

Sprevodnik Janez je pogladil plešo.

„Tisti tisočak sta dobila siromašna kmeta kot nagrado in še jima je plačal vse stroške, ki sta jih naredila vola.“

„No, v Ristovičevi koči bi pa res ne hotel biti takrat,“ sem omenil.

Vsi so pritrdjevali. Sprevodnik Janez pa je dejal:

„Torej je zapisano resnično: Laže je priti kameli skozi uho šivanke nego bogatašu v nebesa.“

Tudi v tem smo bili soglasni.

LJUBELJSKI PREDOR ZAPRT OD 1. DO 30. JUNIJA

Zaradi del v Ljubljanskem predoru in na prostoru pred vhodom vanj, je predor zaprt za ves promet od 1. do 30. junija. Promet se zato vrši samo čez Ljubeljski prelaz, kjer je tudi obmejna kontrola.

V sredo, 1. julija, pa bo predor končno veljavno predan prometu.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 5. junija, ob 19.30: Der König stirbt (Kralj umre) — premiera; 22. predst. (zadnja) za A-abonmá in GWF-petek. — Sobota, 6. junija: Lucia di Lammermoor (v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Videmsko). — Nedelja, 7. junija: Lucia di Lammermoor. — Torek, 9. junija: Der König stirbt. — Sreda, 10. junija: Lucia di Lammermoor (zadnjič). — Četrtek, 11. junija: Der König stirbt; 22. predst. (zadnja) za C-abonmá in GWF-četrtek. Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonmá.

Začetek je vselej ob 19.30.

Ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravi lažurim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

Nainovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLagenfurt, Paulitschgasse (Prosenhof)

Vse za šport - od kolesa do televizije - na zalogi pri domačinu

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. DOBRLA VES - Eberndorf

Telefon 04237 246

Radioaparati Šivalni stroji Kolesa

V VELIKI IZBIRI

Radiohaus KERN

Klagenfurt, Burggasse

Ugodna plačila na obroke

FILMSKA OCENA

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 6. 6.: Geständnis einer 16-jährigen (IVb). — Neka učenka hoče spraviti svojo mater na pravo pot s tem, da umori njenega ljubimca. Neokusen film; za odrasle z resnim premislekom! — Nedelja, 7. 6.: Und ewig singen die Wälder (III). — Film po romanu Gulbrandsena z lepimi posnetki narave. Za vse! — Sreda, 10. 6.: Die Gefangene der Sarazenen (III). — Film, v katerem nastopa vitez iz 12. stoletja. Za vse!

Bistrica v Rožu. — Sobota, 6. 6.: Die Feuertaufer (IV). — Bojni film o ameriški invaziji v Italijo in Francijo v drugi svetovni vojni! Za odrasle in zrelejšo mladino! — Nedelja, 7. 6.: Der Eroberer von Korinth (III). — Primitiven antični film. Za odrasle in zrelejšo mladino! — Sreda, 10. 6.: Playboy — marsch, marsch (IV). — Ničvreden film. Za odrasle in zrelejšo mladino!

Pilberk. — Sobota, 6. 6.: Der Rest ist Schweigen (IV). — Mlad dedič spozna v svojem očetu morilca njegovega strica. Kriminalni film za odrasle. — Nedelja, 7. 6.: Die ganze Welt ist himmelblau (III). — Film, v katerem je mnogo popevk; za vse! — Četrtek, 11. 6.: Seit 5.45 wird zurückgeschossen (IV). — Dokumentaren film o 2. svetovni vojni, a brez idejnega ozadja. Za odrasle!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 8. 6.: 14.15—14.55 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Ko psi zalajajo... Glasbena oddaja. — 10 minut za športnike. — 18.00—18.15 Za našo vas. Zanimivosti in koristne nasvete za naše podeljke zbira Blaž Singer. — TOREK, 9. 6.: 14.15—14.55 Poročila, objave. — Domače viže. — Iz ljudstva za ljudstvo... (Matilda Košutnik iz Globasnice). — SREDA, 10. 6.: 14.15—14.55 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 11. 6.: 14.15—14.55 Poročila, objave. — Harmoniko igra Rudolf Pillich. — Bolje je paziti kot zdraviti se... Dr. Jožef Glančnik bo govoril o tetanusu. — PETEK, 12. 6.: 14.15—14.55 Poročila, objave. — Od petka do petka zbira Blaž Singer novice po naših krajih in pri naših ljudeh. — Prunč Erik bo podal odsko ogledalo. (Molière: Scapinove zvijače. Igra „Oder Mladje“). — SOBOTA, 13. 6.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25—18.45 Na dom obujaš mi spomin... Z dr. Metodom Turnškom se bomo pomudili zopet v Maloščah. — NEDELJA, 14. 6.: 07.30—08.00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Mali oglas

„White Jean“ hlače za moške in dečke, izvrstna kvaliteta, edinstvena cena — 56.— šil.; pri SATTLER, Klagenfurt—Celovec, Heuplatz.

LOIDI! Klagenfurt, Renngasse 1

Hladilniki

poceni kot še nikoli, že od 600.—

Hladilne skrinje od 3000.—

Pralni stroji od 1000.—

in še mnogo priložnostnih nakupov!

Za vse aparate jamčimo! — Ugodni obročni plačilni pogoji!

Daruj za tiskovni sklad!

OB PRVI OBLETNICI SMRTI PAPEŽA JANEZA XXIII.

naročite knjigo „Sv. oče Janez XXIII.“, ako je še nimate. Knjiga je krasno darilo, polna slik na zelo lepem papirju. Pišite na naslov: Družba sv. Mohorja, Celovec, Viktringer Ring 26.

Tiskarskega vajenca

sprejme tiskarna Družba sv. Mohorja v Celovcu. V poštev pridejo fantje iz slovenske družine z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo.

Vajenka

sprejme Mohorjeva družba v svojo trgovino s knjigami, papirjem, pisarniški potrebščinami in nabožnimi predmeti. V poštev pridejo dekleta z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo.